

FAGBLADET FOA

Syg af vaccine

JASMIN FÅR 11 MILLIONER I ERSTATNING

SIDE 8

Sosu-skoler har fokus
på særlig gruppe

MØD DINE NYE KOLLEGER

SIDE 28

TV-JOURNALIST KENDER VELFÆRDSDANMARK INDEFRA

HAN BLIVER OGSÅ RØRT TIL TÅRER

SIDE 18

99

I GØR RENT
FAKTISK EN
FORSKEL

ANDERS AGGER

LYT TIL FAGBLADET FOA

FÅR DU NOK SØVN?

Hør, hvorfor solbriller kan hjælpe dig af med søvnproblemer

Du behøver ikke at være bekymret for dit helbred, selvom du arbejder om natten. Bare du får søvn nok.

SEX OG HUDSULT

Mange taler først om borgernes seksualitet, når den er blevet et problem

Hvad skal man kunne håndtere, og hvad skal man ikke finde sig i, når det handler om borgernes seksualitet?

VÆKKE ELLER EJ?

Myter og amnestuesnak forstyrrer børns søvn

Der er mange holdninger til, hvordan og hvornår små børn skal sove. Find ud af, hvad der er op og ned.

DU MÅ IKKE VÆRE MED

De voksne kan nemt misforstå børns måde at beskytte legen på

Det kan virke brutalt, når børn afviser hinanden, og i bedste mening griber de voksne ind. Men virker det?

KAN VI FEJRE UDEN GUF?

Dagtilbud har sagt farvel til, at børnene deler ud til fødselsdage

Hvordan reagerer børn og forældre på, at kage og andre lækkerier er taget ud af fejringen?

DIGITAL VELFÆRD

Velfærdsteknologi fylder mere og mere – hvad går det egentlig ud på?

Digitale kompetencer bliver stadig vigtigere, og nogle sosu-skoler har fået særlige Digitech-linjer.

Husk, at du kan høre mere fra Fagbladet FOA i podcasten 'Færdigt Arbejde'. Find for eksempel disse seks episoder, hvor du normalt lytter til podcast – eller gå ind på **Fagbladetfoa.dk/podcast**.

INDHOLD

SNAPSHOT

KØKKENET ER
HJERTERUMMET

SIDE 22

TÆT PÅ
BLIV KLOGERE
PÅ OK24
SIDE 34INDBLIK
MØD
OPLÆRINGS-
VEJLEDERNE
SIDE 384 **Chefredaktørens leder**6 **Fag og fremtid**Ældreminister vil have
bestyrelser på plejehjem8 **FOKUS Syg af vaccine**Fik 11 mio. kr. i erstatning
efter AstraZeneca-vaccine15 **Forskerzonen**Sådan er det lykkedes at halvere
genindlæggelser og dødstilfælde16 **Striiben & Medlem til medlem**18 **INTERVIEW Mød Anders Agger**'Indefra'-journalisten bliver be-
væget i nogle særlige situationer22 **Snapshot**Uhm – her dufter godt af
hjemmelavet mad26 **Fagligt talt**28 **TEMA Dine nye kolleger**Mød nogle af de migranter og
flygtninge, som har kastet sig
ud i en sosu-uddannelse34 **Tæt på: Kampen om din løn**Få overblikket over vejen til mere
i løn – og deltag i OK24-quiz38 **INDBLIK Oplæringsvejledning**Se, hvad det giver at vælge en
karrierevej som vejleder44 **Interview**Forfatter Astrid Saalbach
kræver mere respekt for
omsorgsarbejdet46 **A-kassen**Ufaglærte kan uddanne sig
med forhøjet dagpengesats47 **Mad på farten**48 **Det sker**50 **Quiz**51 **Min vej**Lauge gik fra usundt arbejdsliv i
et køkken til at finde ro med børn

99

HVIS IKKE DER ER TID TIL AT GØRE RENT HOS ÆLDRE MENNESKER ELLER TIL AT
TAGE SIG AF OG UDØVE OMSORG FOR DEM, SOM HAR BRUG FOR DET, SÅ ER DER
NOGET GALT MED DEN MÅDE, VI BRUGER VORES SKATTEKRONER PÅ. **SIDE 18**

ANDERS AGGER
TV-JOURNALIST

FOA

Ansv. chefredaktør Klaus Lange
klaus@foa.dk · 46 97 23 21

Redaktionschef Allan Wahlers
alwa@foa.dk · 46 97 26 44

Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

HVAD VIL DU LÆSE OM I DIT FAGBLAD?

VELKOMMEN | Hvis du kunne bestemme, hvad handlede dit fagblad så om? Og hvis jeg gav dig mit mobilnummer, ville du så gide at sende en sms til mig om det? Er det den faglige historie, du går efter? Eller åbnede du fagbladet for at læse om ham den kendte på forsiden? Måske er du typen, der jagter et godt tip til en slunken privatøkonomi? Eller er det noget andet, der kan få dig til at læse Fagbladet FOA? Jeg spørger, fordi jeg er den nye chefredaktør på Fagbladet FOA. Og når man er ny i jobbet, har man lov til at stille nysgerrige spørgsmål. Ikke sandt? Pænt goddag, for øvrigt. Jeg lover at gøre mig umage. Især med at skabe et fagblad, som er din dyrebare tid værd.

Jeg vil gerne høre, hvad du tænker om vores journalistik. Rammer vi dig med vores historier? Eller rammer vi bare ved siden af? Det sidste ville være trist. For jeg kan love dig, at der bliver knoklet blandt journalister, fotografer og grafikere for at give dig en fed oplevelse. Det trykte fagblad, du sidder med, er kun en lille del af den journalistik, du har adgang til. Husk at læse Fagbladetfoa.dk, hvor vi altid har nye historier om dit fag og arbejdsliv. Og hvis du kan lide at lytte, har vi også en ny podcast, som du kan læse om på side 49. Psykolog Dorthe Birkmose, som er med, er værd at bruge tid på, hvis du arbejder i velfærdssektoren.

På side 34 får du et overblik over forhandlingerne om de nye overenskomster på det offentlige område. Hvis du hiver mobilen frem, kan du quizze om de ord og begreber, der altid svirrer i luften, når kampen for bedre løn og arbejdsvilkår er i gang. Der er gavekort på spil. Og når du alligevel har mobilen fremme, vil du så ikke sende den der sms, jeg nævnte? Fortæl, hvad der får dig til at læse dit fagblad. Mit nummer er 31 61 27 87. ★

Klaus Lange
KLAUS LANGE
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

JEG LOVER AT GØRE MIG UMAGE. ISÆR MED AT SKABE ET FAGBLAD, SOM ER DIN DYREBARE TID VÆRD.

HVAD MENER DU? Hvordan tager du imod nye kolleger?

AF SARA SURI OG
MORTEN BRUUN

De skal vide, hvad jeg kan
Mette Sønderholm Andersen
TR i Svendborg Kommunes
Dagpleje

Jeg har ikke været tillidsrepræsentant længe, så jeg har endnu ikke prøvet at tage imod en ny kollega. Men når der starter en ny, regner jeg med at køre ud til vedkommende, for man skaber bedst en relation ansigt til ansigt. De skal vide, hvad de kan bruge mig til.

Mest praktisk
at starte med mail
Dorde Andreasen

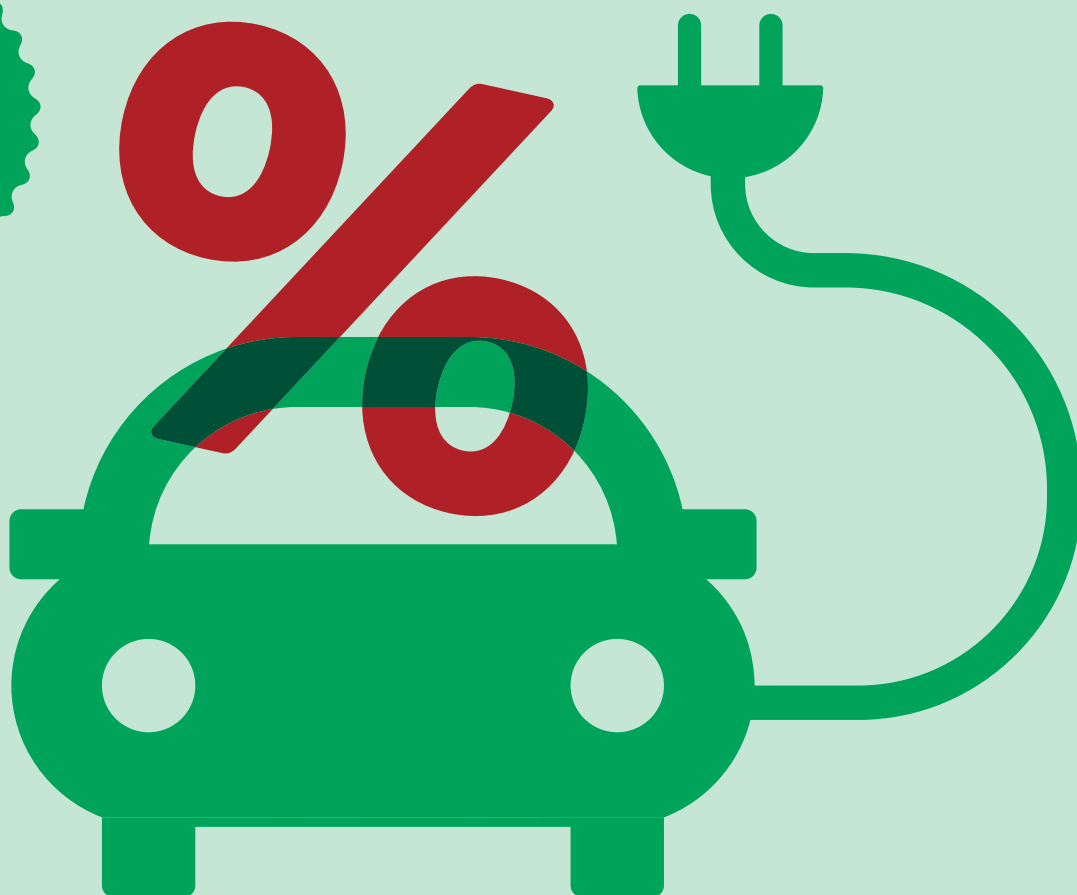
Tværgående TR på Vejle, Kolding og Middelfart Sygehus
Som tillidsrepræsentant dækker jeg tre forskellige sygehuse, og derfor er det mest praktisk at starte med at sende en mail hurtigt, når der er blevet ansat en ny kollega. Men jeg følger op ved at tage forbi den nyansatte.

Virkelig godt at få ansigt på hinanden
Sarah Mariager

TR på Borger-service og bibliotekerne i Aarhus Kommune
Jeg har været tillidsrepræsentant i tre år og er med, hver gang en ny kollega skal ansættes og bag efter lønindplaceres. Det betyder meget, at vi fra starten får ansigt på hinanden – og de finder ud af, hvad FOA kan. Og foreløbig har alle nye kolleger meldt sig ind.

Lån til el- og hybridbil fra 4,19 % i rente*

*Vejl. låneeksempel på el- og hybridbillån med 20% i udbetaling og årlig rente på 4,19 % (variabel) – gældende fra den 1. januar 2024. Det forudsættes i dette låneeksempel, at du allerede har samlet din økonomi hos PenSam Bank. Du låner 149.450 kr. og får i alt 144.000 kr. udbetalt. Din månedlige ydelse er 1.884 kr. Dit lån løber over 8 år. Årlig rente i procent 4,19% (variabel). ÅOP 5,28 %. Debitorrente 4,26 % (variabel). Etableringsomkostningerne er 5.450 kr. Det samlede beløb, du skal betale tilbage, er 176.054 kr. For at få et el- og hybridbillån til 4,19 % i rente (variabel) er det et krav, at der stiftes fuld pant i bilen, hvis du ikke allerede har samlet din økonomi i PenSam Bank. Vi skal kunne give din økonomi en positiv kreditvurdering. Oplysningerne i beregningen er vejledende. Vi tager forbehold for eventuelle fejl og mangler.

Vil have bestyrelser på plejehjem

Bestyrelserne skal sikre, at plejehjem afspejler det lokalsamfund, de er en del af, siger ældreminister Mette Kierkgaard.

AF RASMUS HANDBERG | FOTO: JØRGEN TRUE

Et plejehjem i Vendsyssel skal ikke ligne det i Viborg. Eller Vallensbæk for den sags skyld.

Sådan siger ældreminister Mette Kierkgaard om baggrunden for en kommende forsøgsordning, hvor kommuner og private plejehjem kan ansøge om penge til at etablere bestyrelser på plejehjem. Målet er mere 'lokalt ansvar og selvstyre', forklarer ministeren.

"Vi skal åbne plejehjemmene for det lokalsamfund, de ligger i, så man i langt højere grad udnytter lokale kræfter og idéer. Hele pointen er at aktivere de lokale ressourcer, hvor bestyrelserne har en bred repræsentation fra både kulturliv, erhvervsliv og civilsamfund," siger Mette Kierkgaard.

I alt er der på finansloven afsat 33 millioner kroner til at skabe bestyrelser på plejehjem over de kommende tre år, og mere selvstyre bliver formentlig også en del af udspillet til en ny ældrelov, som efter alt at

dømme vil være fremsat, når dette blad er blevet trykt (læs mere på Fagbladetfoa.dk).

FOA: Underminerer lederen

I FOA bliver ældreministerens visioner modtaget med bekymring og skepsis.

"Når man giver en bestyrelse så meget ansvar, som ministeren lægger op til, underminerer man lederens mulighed for at udføre god, værdibaseret ledelse, fordi det pludselig er en bestyrelse, der sætter retningen. Vi ønsker alle frisættelse, hvor både medarbejdere og ledere får større fri rum, men i min optik skaber det her det stik modsatte," siger formand for Social- og Sundhedssektoren i FOA Tanja Nielsen.

Hun mener, det havde været fornuftigt at tænke bestyrelser som en form for videreudvikling af de nuværende bruger- og pårørenderåd. Hun er modstander af, at en bestyrelse har økonomisk ansvar eller medindflydelse på ansættelsesforhold. ★

PLEJEHJEMSLEDER MAJ-BRITT FRIBORG:

VI DRØMMER OM EN LEGEPLADS TIL AT SKABE LIV

Ønsket er hørt før: Plejehjem skal nyde godt af lokalsamfundet – og omvendt. Men hvordan lykkes man med det i en hverdag med et væld af andre opgaver?

I Holstebro Kommune er svaret bestyrelser, der – udover at fungere som bindeled til lokalsamfundet – også er tiltænkt en rolle som sparringspartner for ledelsen.

"En leder af et plejehjem er jo relativt

alene om opgaven, selvom der er utrolig mange opgaver lige fra samarbejde med boligselskab, budgetter, daglig ledelse til dialog med pårørende. Bestyrelsen skal skabe luft til udvikling af samskabelse med det omgivende samfund, ligesom vi tror, at bestyrelsen kan bidrage med nye idéer og muligheder i forhold til den daglige drift," siger projektleder i kommunen Susanne Tang.

I kommunen var en af bekymringerne, om lokale havde lyst til at lave bestyrelsesarbejde på et plejehjem, men initiativet er blevet godt modtaget, fortæller projektlederen.

'En god medspiller'

På plejecentret Parkvænget konstituerede bestyrelsen sig 1. juni 2023, og ifølge stedets leder, Maj-Britt Friborg, er

Ældreminister Mette Kiergaard kommer til at bruge det meste af 2024 på arbejdet med den nye ældrelov.

BESTYRELSENE I HOLSTEBRO

- Bestyrelsen består af syv personer, hvoraf fire vælges blandt beboere, pårørende, tidligere pårørende og personer fra lokalsamfundet.
- De sidste tre pladser dækkes af repræsentanter fra Ældrerådet, plejecentrets vennekreds og plejecentrets medarbejdere.
- Plejeboliglederen er sekretær for bestyrelsen, og deltager i alle møder.
- Bestyrelsesarbejdet er ulønnet, og medlemmerne vælges for en toårig periode.
- Der er indført bestyrelser på fire af kommunens otte plejecentre 1. juni i 2023. De sidste fire plejecentre fik bestyrelser 1. oktober.
- Ordningen er permanent, men bliver evalueret inden for det første år og kan løbende blive tilpasset.

KILDE: HOLSTEBRO KOMMUNE

**Bliv opdateret
på arbejdet med
en ny ældrelov**
Fagbladetfoa.dk

'stærke kræfter' kommet med. Hun kalder bestyrelsen for en 'god medspiller'.

"De kan hæve sig op i helikopteren og se plejecentret som en helhed og være med til at profilere det udadtil og fortælle de gode historier. Der er for eksempel to fra lokalområdet, som kom med idéer, vi ikke selv har tænkt på," siger Maj-Britt Friborg.

Plejecenterlederen nævner ansøgning af fondsmidler og dialog med frivillige, pårørende og lokalsamfund som konkrete opgaver, bestyrelsen kan varetage.

"Vi drømmer om et større samarbejde med børnehaven, og håbet er blandt andet, at bestyrelsen kan hjælpe med at skaffe midler til en legeplads. På den måde kan oldebørn og andre børn i lokalsamfundet også komme forbi og være med til at trække liv ind på plejecentret," siger Maj-Britt Friborg.

"Måske bestyrelsen også kan sikre, at musikken til gadefesten i nabolaget får lyst til at komme forbi, eller at nogle fra lokalsamfundet vil hjælpe i vores drivhus. Det skal være naturligt for

folk at komme på vores plejecenter," tilføjer hun.

I Holstebro har bestyrelsen intet formelt ansvar og kan eksempelvis hverken fyre eller udpege lederen – ligesom ansvaret for økonomien fortsat ligger hos ledelsen.

"Men hvis der skal ansættes en ny leder et sted, vil der sidde en repræsentant fra bestyrelsen med i ansættelsesudvalget. Den endelige beslutning vil dog fortsat ligge hos centerlederen," siger Susanne Tang. ★ RABHN@FOA.DK

FÅR 11 MIO. I ERSTATNING

Et enkelt stik med AstraZeneca-vaccinen i 2021 betød, at Jasmin Jensen har fået reduceret sin erhvervsevne med 90 procent. Hun er en af de mange, FOA har hjulpet i en arbejdsskadesag.

Det fik voldsomme konsekvenser, da Jasmin Jensen i februar 2021 lod sig vaccinere mod covid-19.

Det skete, da hun som social- og sundhedsassistentelev var i praktik på et bosted for mennesker med autisme og blev tilbudt at blive vaccineret med AstraZeneca.

Det viste sig hurtigt, at hun ikke kunne tåle den vaccine. Overhovedet ikke.

Hendes arbejdsgiver, Fredericia Kommune, afviste, at der kunne være tale om en arbejdsskade, fordi Jasmin Jensen havde ladet sig vaccinere frivilligt. Det argument kom kommunen ikke langt med. I dag er status, at Jasmin Jensen er livsvarigt handicappet, hendes arbejdsevne er nedsat med 90 procent, og hun er tilkendt førtidspension.

Derfor er det kun en lille trøst, at hun

netop er tilkendt cirka 11 millioner kroner i erstatning som compensation for sit erhvervsevnetab.

Beløbets størrelse skyldes, at Jasmin Jensen kun var 30 år, da hun kom til skade. Erstatningen udbetales løbende og modregnes i førtidspensionen og dækker den løn, hun kunne have tjent som social- og sundhedsassistent, indtil hun i 2064 fylder 73 år og kan gå på folkepension.

Stoppede brug af AstraZeneca

Hun kan ikke lade være med at tænke på, hvordan det var gået, hvis der blot var ændret en smule i tidslinjen i hendes forløb. Kun 12 dage efter hun fik sit stik, valgte Sundhedsstyrelsen at sætte brugen af AstraZeneca på pause, før vaccinen en måned senere blev taget helt

Jasmin Jensen var ikke i tvivl, da hendes daværende leder på et bosted for autister kraftigt opfordrede alle medarbejdere til at lade sig vaccinere mod covid-19.

JEG ER KED AF, AT JEG IKKE KAN FULDFØRE MIN UDDANNELSE, FÅ ET JOB OG BEVARE MIT NORMALE LIV MED FAMILIE OG VENNER.

JASMIN JENSEN

TIDLIGERE SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENTELEV

ER DU BLEVET SYG AF EN VACCINATION?

- Hvis du er blevet syg af covid-vaccine, men har undladt at anmelde det som en arbejdsskade, fordi vaccinen var frivillig, er det ikke for sent at rejse en arbejdsskadesag.
- Det kan du gøre, hvis du eksempelvis har fået varige gener eller har været igennem et behandlingskrævende forløb.
- En afgørende forudsætning for at få medhold i en erstatnings-sag er, at det kan dokumenteres, at du som en del af frontpersonalet lod dig vaccinere, fordi det var i din arbejdsgivers interesse.
- Er du i tvivl, kan du altid få hjælp i din FOA-afdeling.

ud af det danske vaccinationsprogram. Det skete, efter at en række forsøg – både danske og internationale – viste, at AstraZeneca kunne have en række alvorlige bivirkninger som for eksempel blodpropper.

Jasmin Jensen blev ikke ramt af blodpropper, men mindre end 10 timer efter, hun var blevet vaccineret, reagerede hun på indsprøjtningen.

”Om aftenen mødtes jeg med et par af mine elevkammerater, men måtte gå hjem, da jeg fik kvalme, feber, hovedpine og begyndte at svede. Næste morgen havde jeg det ikke bedre, men umiddelbart bekymrede det mig ikke,” mindes hun og fortsætter:

”Jeg vidste jo godt, man kunne få det dårligt efter en vaccination og havde for en sikkerheds skyld taget en feriedag om mandagen, så lidt sygdom ikke ville gå ud over mit arbejde.”

Om tirsdagen havde Jasmin Jensen

det stadig dårligt og gik på arbejde, men måtte i løbet af dagen give op og sygemelde sig.

Siden har hendes liv ikke været det samme. Hun har konstant hovedsmerter, hun er lyd- og lysfølsom, hun kan have problemer med balancen, hun har muskelsmerter, hun har svært ved at huske og koncentrere sig, og hun er grådlabil.

Og så er hun træt. Træt, træt, træt.

Det til trods har hun gennem hele forløbet kæmpet for at kunne arbejde igen. Parallelt med utallige speciallægebesøg, psykologsamtaler, skanninger og udredninger har hun tre gange forsøgt at vende forsigtigt tilbage til sin uddannelse og praktik.

Måtte selv anmelde skaden

Der er særligt én detalje i forløbet, hun ser tilbage på med en vis bitterhed: Da hun blev syg, afviste Fredericia

FORTSÆTTES PÅ SIDE 12 ➔

KOMMUNE: "VI FULGTE ANBEFALINGERNE"

I Fredericia Kommune kalder Mette Heidemann, der er direktør for Beskæftigelse og Velfærd, sagen for "dybt ulykkelig for den berørte medarbejder". Og så forklarer hun kommunens reaktion med, at coronatiden på mange måder var "speciel":

"Vi var nødt til at læne os op ad nationale anbefalinger. Både fra Sundhedsstyrelsen, Kommunernes Landsforening (KL) og andre," meddeler hun i et skriftligt svar og understreger, at kommunen efterlevede alle daværende anbefalinger om håndtering af covidvaccinationer.

"En arbejdsgiver kan ikke tvinge sine medarbejdere til at lade sig vaccinere. En arbejdsgiver kan kun komme med anbefalinger, hvilket kommunen også gjorde," skriver Mette Heidemann og noterer, at medarbejderne som udgangspunkt blev bedt om at lade sig vaccinere i fritiden:

"Derfor var der heller ikke tale om arbejdsskader jævnfør KL's anbefalinger," skriver hun. ★

11 ANMELDELSER HAR FØRT TIL ERSTATNING

Med afgørelsen i Jasmin Jensens sag har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) færdigbehandlet og tilkendt erstatninger i 11 anmeldelser om tab af erhvervsevne i forbindelse med covid-vaccinationer.

Det viser en opgørelse, AES har foretaget 20. december 2023 for Fagbladet FOA. Opgørelsen fortæller ikke om det konkrete erhvervsevnetab i hver enkelt sag, ligesom den heller ikke indeholder oplysninger om de konkrete erstatningsbeløb. Det fremgår heller ikke, om der er nogle af de 10 øvrige afgørelser, der er anket.

Ifølge opgørelsen er der i alt anmeldt 429 sager vedrørende covidvaccination. 240 af dem er anerkendt som arbejdsskader. De sager behandles nu af AES, som blandt andet vurderer et eventuelt tab af erhvervsevne. ★

Forførdeligt godt med den anerkendelse

"Det er forførdeligt for Jasmin. Det er forførdeligt for alle andre, der er kommet til skade på grund af en vaccine. Men i det lys er det altså også forførdeligt godt, at det lykkedes at få vaccineskader anerkendt som arbejdsskader."

Mona Striib

Sådan lyder det fra FOAs formand, Mona Striib, som efter afgørelsen i Jasmin Jensens sag er endnu mere tilfreds med, at fagbevægelsen i foråret 2021 stod fast på det særlige krav, der udsprang af covidkrisen.

"Jeg var selv skeptisk og tvivlede på, om det kunne lade sig gøre. Man kunne jo blive smittet mange steder, men nogle af vores meget dygtige medarbejdere borede sig ned i juraen og holdt fast. Det var ikke mindst deres og altså FOAs fortjeneste, at det lykkedes at få vaccineskader anerkendt som arbejdsskader," mindes Mona Striib de meget 'intense' forhandlinger.

Udfordringen var, at arbejdsgiverne ikke kunne tvinge de ansatte til at lade sig vaccinere. Men det var oplagt for enhver, at det var yderst påkrævet. Og hvis man sagde nej, kunne man blive flyttet til andet arbejde.

"I dag er jeg meget, meget glad for, at det endte, som det gjorde. Og hvis der er medlemmer, der har haft eller stadig har symptomer fra dengang, som ikke er blevet anmeldt, er det oplagt at se på, om det skal ske," siger Mona Striib. ★

→ Kommune at anmelde hendes sygdom som en arbejdsskade. Det måtte hun selv gøre, selvom det er arbejdsgiverens pligt at anmelde ulykker og uheld, der kan skyldes arbejdet.

Det argument prellede af på Anne Blomme, der er faglig sagsbehandler i FOA Trekanten og hurtigt i forløbet blev kontaktet af Jasmin Jensen.

”Der var i bedste fald tale om frivillig tvang,” siger Anne Blomme med henvisning til det pres, som frontpersonalet i blandt andet pleje- og sundhedssektoren blev mødt med under coronakrisen. Det pres oplevede Jasmin Jensen også.

”Vores leder var meget tydelig i sin

opfordring til, at vi lod os vaccinere,” fortæller hun og bemærker, at hendes status som elev også spillede ind.

Klar tale i endelig afgørelse

I dag har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) klart underkendt Fredericia Kommunes fortolkning – og den anke, som kommunens forsikringsselskab, North Risk, undervejs forlængede sagsbehandlingen med.

”Du er kommet til skade som følge af arbejdet,” lyder det klokkeklart i afgørelsen fra AES, som også noterer, at arbejdsgiveren havde en særlig interesse i, at hun blev vaccineret. ★

”Det er en ret ekstrem sag, og den bliver ikke bedre af, at Jasmin er så ung,” siger faglig sagsbehandler i FOA Trekanten Anne Blomme (tv.). Hun er en af de tre, hovedpersonen sender en særlig tak, fordi de troede på hende. De to andre er speciallæge Unni Jeppesen og Jasmins farmor, der undervejs har trøstet, handlet, gjort rent og været med til alle lægebesøg.

&
Læs hele
Jasmin Jensens
historie her

**DER ER FØRST
GRUND TIL AT
VÆRE GLAD, NÅR
DE GODE TANKER
OMSÆTTES TIL
HANDLING.**

MARIA KLINGSHOLM
FAGPOLITISK ORDFØRER I FOA

1,2 mia.

Så meget har FOA hentet, siden man i 2020 begyndte at registrere arbejdsskadesager.

KILDE: FOA

FOA henter 1,2 mia. til medlemmerne

Jasmin Jensen var ikke det eneste FOA-medlem, der fik afgjort en arbejdsskadesag i 2023. Faktisk var der 900 andre sager, der blev færdigbehandlet – og de 901 sager resulterede i en samlet erstatning på 424 millioner kroner.

Maria Klingsholm

Dermed har FOA hentet mere end 1,2 milliarder kroner hjem, siden forbundet i 2020 begyndte at registrere resultatet af de forskellige typer af arbejdsskadesager. Helt præcist drejer det sig om 1.211.608.263 kroner fordelt på 2.411 endelige afgørelser.

Maria Klingsholm, der er fagpolitisk ordfører i FOA, har tidligere peget på, at man med stor fordel kunne anvende de penge bedre ved at bruge dem på bedre arbejdsmiljø og dermed forebygge ulykker og skader. Det mener hun stadig:

”Arbejdsmiljøet er simpelthen ikke godt nok. De enorme summer dækker jo over helt almindelige lønmodtagere, der kommer til skade, og nogle desværre i meget alvorlig og invaliderende grad. Det er arbejdsgiverens ansvar at sikre et godt og sundt arbejdsmiljø, og det her peger i retning af, at der er nogen, der ikke lever op til det ansvar,” siger hun.

Hun sætter dog en smule lid til den arbejdsmiljøaftale, som alle Folketingets partier gik sammen om, da de i marts 2023 afsatte 1,3 milliarder kroner – cirka det samme beløb, som FOA har hentet til medlemmerne – til blandt andet at styrke det fysiske og psykiske arbejdsmiljø.

”Der er mange gode hensigter i den aftale, men der er først grund til at være glad, når de gode tanker omsættes til handlinger og mærkes ude på den enkelte arbejdsplads,” siger Maria Klingsholm. ★

Hjælp os med at finde Danmarks største velfærdstalenter

Kender du én under 36 år, som fortjener at blive hyldet som velfærdstalent?
Én, som gør en forskel for andre og yder en særlig indsats?

Nominér et ungt velfærdstalent senest den 5. april på pensam.dk/talent

PenSam

FOA

GENINDLÆGGELSER

PROJEKT GAV FÆRRE DØDE OG GENINDLAGTE

Gennem projektet 'Kom Trygt Hjem' har personalet på plejecentrene i Kolding og Fredericia været med til at halvere antallet af genindlæggelser og døds-tilfælde blandt borgere med brud på lårbensknoglen. Nu udbredes projektet.

AF IDA ØSTERLUND

Plejhjemsbeboere, der brækker lårbenet, kunne for få år tilbage dykke ned i nogle dystre statistikker om deres fremtid. I 2016 og 2017 blev cirka 40 procent af de patienter, der blev indlagt på Sygehus Lillebælt fra plejehjem og havde været indlagt med et hoftenært brud på lårbensknoglen, genindlagt indenfor 30 dage. I over halvdelen af tilfældene skete det, fordi borgeren var faldet igen, havde fået en lungebetændelse, var dehydreret eller havde smerter. Desuden døde 13 procent indenfor en måned.

"Jeg tænkte: 'hold da op'. Selvom de er nogle af de sygeste og svageste patienter, må vi kunne gøre noget ved det. Langt hen ad vejen er det noget, man burde kunne forebygge," siger Heidi Grejsen, chefsygeplejerske på ortopædkirurgisk afdeling på Sygehus Lillebælt.

Systematik og faste besøg

Derfor fik Heidi Grejsen overtalt hospitalet og fire kommuner til sætte gang i et tværgående projekt med navnet 'Kom Trygt Hjem'.

Nøgleordene blev systematik, tidlig opsporing og 14 dages behandlingsansvar på sygehuset.

Helt konkret blev der udarbejdet et hæfte til social- og sundhedsassistenter, -hjælpere og ufaglærte på plejecentrene, hvori der stod, hvad de skulle måle, observere og være opmærksomme på ved borgeren i tiden efter udskrivelsen.

Derudover kom akutsygeplejersken på faste besøg på dag 3, 6 og 14 efter udskrivelsen, og personalet på plejecentret måtte kontakte akutsygeplejersken på alle tidspunkter, hvis de havde behov.

"Det første halve års tid kom sygeplejerskerne ud til nogle ret dårlige patienter med skæve værdier. Det gør de ikke i dag. Der er sket en kæmpe kompetenceudvikling hos plejepersonalet, og de løfter opgaven super, super flot," siger Heidi Grejsen.

'Fantastiske resultater'

Hvor genindlæggelsen for få år tilbage var på 40 procent, blev den reduceret til 14 procent med projektets initiativer. I projektets kontrolgruppe blev 30 procent genindlagt. Samtidig faldt antallet af døde patienter indenfor 30 dage fra 13 til 6 procent.

"Det er jo nogle fantastiske resultater, men det vigtigste er, at vi kan se, at borgernes livskvalitet, som vi også målte på, er forhøjet. Det hænger nok sammen med, at de ikke fløj ind og ud af sygehuset," siger Heidi Grejsen.

I dag er projektet blevet gjort permanent på Sygehus Lillebælt, og rundt om i landet er andre kommuner i gang med at implementere samme tiltag, blandt andet på Sygehus Sønderjylland. ★

IDBO@FOA.DK

FOTO: PR

Heidi Grejsen

Chefsygeplejerske

Ortopædkirurgisk afdeling
Sygehus Lillebælt

'KOM TRYGT HJEM'

Initiativet 'Kom Trygt Hjem' var oprindeligt et såkaldt tværsektorielt samarbejde mellem Ortopædkirurgisk Afsnit på Kolding Sygehus og Fredericia og Kolding Kommuner.

I dag er 'Kom Trygt Hjem' på vej til at blive bredt ud i hele landet. For eksempel er det blevet et fælles projekt for Ortopædkirurgisk Afdeling på Sygehus Sønderjylland og de fire kommuner i Sønderjylland – Haderslev, Tønder, Aabenraa og Sønderborg.

Læs mere

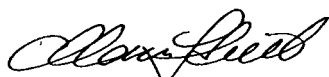

2024: ET STORT SKRIDT IND I ET FORANDRINGERNES ÅR

STRIIBEN | Bid for bid, skridt for skridt begynder mange års arbejde at bære frugt. Ofte er indsatsen med at påvirke politisk ret usynlig. Og ofte kan vi læse på de sociale medier, at FOA skal råbe højere i den offentlige debat. Vi arbejder hver eneste dag med påvirkning og presarbejde for at skabe resultater på medlemmernes vegne. Det kan tage lang tid, og der kan være mange barrierer, som er vanskelige at nedbryde. Men det virker. Vi kan skælde ud og tale med store bogstaver, og vi kan også tage det lange seje træk med at påvirke og være konstruktive medspillere.

I år er der gået hul på ketchupflasken. Vi forhandler OK24 med udmøntning af trepartsaftalen fra december. Den gav et gigaløft af den offentlige sektors lønsum – varigt og uden for reguleringsordningen. Derudover er der udspil om uddannelsesløft og initiativer, der skal mindske frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne. Og så er det også værd at glæde sig over et stop for at hjemsende uddannede og velintegrerede social- og sundhedshjælpere.

Jeg ser desuden frem til udspillet til den nye ældrelov, hvor dygtige medlemmer har bidraget med viden og erfaring. Det bliver et langt sejt træk, men vi kan godt glæde os til mindre dokumentation, ret til at bruge sin faglige vurdering i den daglige visitation, og at der nu reelt er en ret til et fuldtidsjob. I slutningen af 2023 blev regeringens 2030-plan fremlagt med det budskab, at økonomien til den offentlige sektor ikke bare skal reguleres med det demografiske træk. Der skal også velstandsreguleres. Det betyder, at vi langt om længe kan bygge op igen. Bid for bid, skridt for skridt. Det er tiltrængt. Når du sidder med fagbladet i hånden, er vi forhåbentlig så langt med aftalerne og overenskomstfornyelsen, at du snart skal stemme om den. I FOA kæmper vi for både rammer for velfærden og en samfundsudvikling, der mindsker ulighed, din løn og dine arbejdsvilkår. Det kræver vedholdenhed, og det kræver, at vi aldrig bliver trætte af at kæmpe sammen. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

VI KAN SKÆLDE UD OG TALE
MED STORE BOGSTAVER,
OG VI KAN OGSÅ TAGES
LANGE SEJE TRÆK MED
AT PÅVIRKE OG VÆRE KON-
STRUKTIVE MEDSPILLERE.

X

@STRIIBMONA

MEDLEM
TIL
MEDLEM

DEN GODE SØVN

Der er mange myter og misforståelser om søvn. I FOAs podcast 'Færdigt arbejde' får du gode råd til at få sovet nok.

Afsnittet kastede mange kommentarer af sig på Facebook – især fra dem, der har nattevagter.

Find afsnittet på Fagbladetfoa.dk/ podcast – eller hvor du plejer at lytte til podcast.

Karin Andersen

Jeg er fast nattevagt og arbejder 7-7, og jeg sover upåklageligt fra ca 7.45 til mellem 15 og 18.30 i min arbejdsuge ... 🤔🤔🤔❤️

Mit liv fungerer rigtig godt ... har været nattevagt siden 2014 og altid kørt 7-7 ...

Michaela-Britt Petersen

Jeg sover skønt om dagen fra kl 8-13 og igen fra kl. 19.30-21.15 i min nattevagtsuge 🍀

FIND VEJ TIL DRØMMELAND

Der er mange myter om den gode søvn

Find episoden om søvn i Fagbladet FOAs podcatserie 'Færdigt Arbejde' – og bliv klogere.

Louise Fenger

Jeg arbejder mest aften-vagt og kan ikke sove, når jeg kommer hjem. Sover ofte 5 timer, og så skal der tisses! Men er god til at få en formiddagssøvn på et par timer, og så passer pengene 😊

Christine Larsen

Jeg sover for det meste fra 02 til 06. Og indimellem så fra kl. 24 til 7, ofte uden at vågne. Jeg føler mig alt for frisk om aftenen, derfor sover jeg ikke før kl. 02 ca. 😊

Sisse Ranzau

Skønt at vide, at det faktisk er helt okay at dele sin søvn op. 😊 Som fast nattevagt sover jeg gerne fra 8-12 og igen fra 18-21 😊

Tina Connie Nielsen

Efter mine nattevagter går jeg i seng kl. 8.30-9 og sover indtil ved kl. 16-17-tiden (nogle gange længere). Så kan jeg fint klare mig uden søvn indtil næste dag. Jeg har 4 eller 5 nattevagter ad gangen. Efter den sidste vagt går jeg også i seng, men piner mig op efter 4 timer. Går i seng igen kl. 21.30, sover hele natten og er vendt om til dag næste morgen. Jeg har haft nattevagt siden 1999 og fungerer fint med det. Jeg har også enkelte dagvagter

Nichola Øgendahl

Jeg elsker mine nattevagter og sover fint om dagen. Arbejder 7-7. Tror faktisk jeg sover bedre, når jeg har været i nattevagt. Er absolut ikke A-menneske og har aldrig været det. Har altid arbejdet aften eller nat. At sørge for der er ordentligt mørkt og dejligt køligt i mit soveværelse, er helt klart vigtigt for min søvn. Sover med ørepropper, da man ikke kan bo i en boligblok/opgang og forvente, at andre er stille om dagen. Fungerer glimrende for mig

FØLG
OS PÅ

”JEG FÅR LYST TIL
OP PÅ EN ØLKASSE

INTERVIEW

ANDERS AGGER

AT STILLE MIG OG KLAPPE ”

'Indefra'-journalisten Anders Agger har fået et unikt indblik i velfærdsdanmark gennem nogle af de ansatte, som har noget på hjerte.

AF SARA RESTED SURI | FOTO: RASMUS HARGAARD BREUM

Kameraet når lige at fange Anders Aggers blottede ansigtsudtryk og tårevædede øjne, inden han åbner den dør, han står lænet op ad.

Tydeligt berørt forlader han rummet, hvor han netop har overværet en kvindelig medarbejder på krisecentret læse en historie højt for en dreng ved navn Adam.

Historien handler om, hvordan det er at se sin mor blive slået. Hvor bange, man bliver. Den følelse kan Adam genkende, for han og hans mor er netop flygtet fra en utryk situation.

I den nyeste sæson af tv-programmet 'Indefra med Anders Agger' går den rolige jyd med den nænsomme fremtoning og de direkte spørgsmål endnu engang helt tæt på de mennesker, han følger.

I løbet af de 10 år, han har lavet programmet, har han givet danskerne et kig ind i den verden, som blandt andre FOAs medlemmer bevæger sig i, når han for eksempel har besøgt plejehjem, børnehospice og psykiatrien. Men i forbindelse med Adams historie har Anders Agger for første gang nogensinde ladet sin neutrale maske falde og vist seerne noget nyt; at også han bliver påvirket af de skæbner, han møder i sit arbejde.

"Jeg er blevet god til at tage mig selv ud af ligningen. Men det er sådan nogle små vinde af normalt liv, der lige pludselig kan påvirke mig. På krisecentret gør de nemlig noget, som jeg plejer at gøre med mit barnebarn. Forskellen er bare, at medarbejderen sid-

der og læser en bog med Adam om det forfærdelige, han har oplevet. Det kunne jeg næsten ikke være i," siger Anders Agger, da Fagbladet FOA møder ham i Aarhus til en snak om, hvad han har gjort sig af tanker om de ansatte, han har stiftet bekendtskab med i sit arbejde.

Fortid som pædagogmedhjælper

Anders Agger har altid følt sig bedre tilpas, når han skulle interviewe mennesker i velfærdsjob end for eksempel topdirektører i Vestas, fortæller han mellem to slurke varm te. Det er ham, der har foreslået, at interviewet skal foregå på den nedlagte Falck-station, der nu er forvandlet til en rustik café.

I hans optik er de mennesker, der arbejder med at passe på udsatte borgere, ofte mere ligetil end de store erhvervskanoner. De har tit noget på hjerte, og så gør de et vigtigt stykke arbejde, hvor de er noget for andre i hverdagen. Det kan han af og til savne som 'privilegeret' journalist.

"Kernen i det arbejde, som mange af FOAs medlemmer har, er jo, at I rent faktisk gør en forskel for, om et menneske kommer den ene eller den anden vej i livet," siger han og læner sig tilbage i stolen.

Som ung oplevede Anders Agger selv, hvordan det føltes pludselig at stå med ansvaret for andre mennesker. Efter kort tid på biokemi-studiet i København droppede han nemlig ud og vendte hjem til Skjern, hvor han fik arbejde som pædagogmedhjælper i en børnehave sammen med sin gode ven.

"Jeg gik jo fra at være studerende og have en ustruktureret hverdag, hvor jeg festede meget, til pludselig at komme ind i en voksenverden, hvor man fik ansvar og tog sig af andres børn."

Fortjener klapsalver

Anders Agger havde jobbet i halvandet år, og erfaringen gør stadig indtryk på ham den dag i dag. Han husker tilbage på det som en 'genial' tid.

"Jeg kom ind i et socialt fællesskab, hvor der var en faglig bevidsthed. Man bakkede hinanden op, og de ansatte var vant til at kæmpe for deres rettigheder. Det var faktisk rigtig fint," siger Anders Agger med et smil og tilføjer, at det var nogle slagkraftige kvinder, han arbejdede sammen med.

Han har bemærket, at det karaktertræk går igen hos mange af de faggrupper, han sidenhen har fulgt i 'Indefra med Anders Agger'.

"Der er så mange stærke pædagogmedhjælpere, socialpædagoger og omsorgsmedarbejdere derude, at jeg har lyst til at stille mig op på en ølkasse og klappe af dem," slår han fast.

En morfars blik på børnehaven

I dag har Anders Aggers veje igen krydset de danske daginstitutioner. Han har nemlig to børnebørn, der går i vuggestue og børnehave. Derfor er det blevet tydeligt for ham, at normeringerne er dårligere, end dengang han selv arbejdede som pædagogmedhjælper.

Han fortæller, at de var så mange voksne dengang, at han sagtens kunne tage fire børn med ned til engen, der lå et stenkast fra børnehaven, for at spille fodbold. Modsat er der i dag sjældent tid til, at personalet i børnehaven kan hilse på hans barnebarn Ava på tre år, når hun kommer om morgenen. Der er skåret så meget ind til benet, at personalet må prioritere at slukke ildebrande.

”Der er nogle faggrupper, der er frustrerede over, at det arbejde, de kunne lave for 10 år siden, ikke kan udføres på samme måde i dag. Og det kan jeg faktisk godt forstå,” siger han og uddyber, at han både tænker på de ansatte i daginstitutioner, i ældreplejen og sundhedsvesnet.

”Nogle af de områder, hvor der burde være flest ansatte, er jo dem, som jeg og mit tv-hold beskriver ret meget. Og jeg

kan så godt forstå, at de ude i de yderste led indimellem står og skriger: ’Hvad fanden er det, vi vil med vores prioriteringer i det her samfund?’”

For som Anders Agger opsummerer: ”Hvis ikke der er tid til at gøre rent hos ældre mennesker eller til at tage sig af og udøve omsorg for dem, som har brug for det, så er der noget galt med den måde, vi bruger vores skattekroner på.”

★ SASU@FOA.DK

BLÅ BOG

- Journalist og dokumentarist
- Født i 1964 (59 år)
- Kæreste med Lissa, der er mor til parrets fælles søn, Rasmus på 32 år. Hun har desuden to voksne børn, Line og Thomas, fra et tidligere forhold
- Bedst kendt fra tv-serierne ’Indefra med Anders Agger’ og mad- og rejseprogrammerne ’Anne og Anders’, som han har lavet med Anne Hjærnøe
- Ansat i DR siden 1989.

NY SERIE AF ’INDEFRA MED ANDERS AGGER’

I 2024 – sandsynligvis i løbet af februar – ruller en række nye afsnit af ’Indefra med Anders Agger’ over skærmen. Programmerne skildrer bo-stedet Holmstrupgård lidt udenfor Aarhus. Her bor unge mellem 12 og 23 år med svær selvskadende adfærd og diagnoser som angst, skizofreni, autisme og spiseforstyrrelser.

Tv-holdet følger blandt andre 18-årige Sebastian, der hører stemmer og ser onde skyggemennesker, og Amalie, der er angst for at trække vejret, fordi hun er bange for at bruge alt ilt i verden.

Serien viser den afgørende rolle, personalet spiller i de unge menneskers liv, og ifølge Anders Agger er det tydeligt, at medarbejderne gør en ’kæmpe forskel’ for de unges videre færd:

”Jeg tror, det vil give mere respekt for de behandlere, der er derude.” ★

Pynt. Jørgen Rasmussen er med til at pynte fødselsdagsgagkagen til Tine, som fylder 93. Han har masser af erfaring med at lave mad – og mange holdninger til, hvad der er godt. Så da ernæringsassistent Anja Hald foreslår, at de skal lægge et marcipanbånd rundt om kagen, siger han tørt: "Ikke for min skyld." Jørgen Rasmussen er meget tilfreds med maden på plejehjemmet – selvom han har måttet spænde sit bælte lidt ud.

SNAPSHOT MADGLÆDE

Køkkenet er hjerterummet

I midten af hver afdeling på Plejehjemmet Nørrevænget i Gislev på Fyn er køkken-alrummet. Det er indrettet næsten som et hjemligt køkken. Her kan beboerne opholde sig, og hvis de har lyst til at deltage i madlavningen, gør de det – enten fysisk eller igennem snakke om maden. Det tætte samarbejde mellem køkkenets medarbejdere og sosu-ansatte gør, at underernæring blandt beboerne er meget sjældent.

AF SOFIE JANERKA | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

ET RIGTIGT HJEM

- Nørrevænget i Gislev er bygget op om fem bo-enheder, som har hvert sit køkken-alrum.
- Der bor otte til ti på hver bo-enhed, som har sin egen køkkenassistent ansat til at lave mad alle hverdage fra 7-14.30. I det tidsrum bliver maden til de øvrige måltider også forberedt.
- Der er to retter til mid-dagsmad hver dag. Kage til kaffen og smurte madder med pynt om aftenen.
- Beboerne kan komme med ønsker til retter og kan del-tage i køkkenet – enten ak-tivt eller igennem snakke om madlavningen.
- Maden er lavet fra bunden, blandt andet efter beboer-nes ønsker. Og de ansatte kender den enkelte bebo-ers præferencer, så hvis én trænger til lidt ekstra sul, bliver der skruet op for vedkommendes livretter.

Tillykke. Der er stads omkring Tine Pedersen, da hun kommer ud i køkkenet, hvor fødselsdags-hilsnerne regner ned over hende. Jørgen Rasmussen spørger, om hun vil have vin til maden – og til-byder at hente en flaske inde hos sig selv. "Kun hvis jeg ikke skal drikke alene," svarer Tine. Flere af naboerne er med på fejringen.

Fødselsdagsønske. Intet skal gå til spilde. Gerda Martine (Tine) har valgt klar suppe med urter, kød- og melboller til sin fødselsdagsmiddag. Hun kan ikke spise hele sin portion, men lader ikke Laila Andersen tage den væk. Nej, den bliver sat på rollatoren sammen med hendes fødselsdagsgaver.

Duftesansen. Alt bagværk bliver så vidt muligt bagt i køkkenet, så beboerne får den fulde duftoplevelse af nybagt brød eller kage. Duftene bliver også brugt, når Laila Andersen taler med en beboer inde på værelset – hvor de kan tale om dagens menu og dufte sig frem til, hvad det mon er.

Undgå madspild. Anja Hald gør meget ud af at udnytte al maden. Så da hun stegte bacon, gemte hun fedtet, som kan bruges til fedtemadder til beboernes aftensmad.

Kendte ønsker. Sosu-assistent Laila Andersen får overleveret info om aftensmaden fra ernæringsassistent Anja Hald. Her er det en tallerken lavet specielt til en beboer, der virkelig ikke kan lide pynt på sine madder. Så for at hun også får spist nok til aftensmaden, er det en tallerken efter hendes ønske.

HER ER VI OM FIRE ÅR – SOM JEG SER DET

FAGLIGT TALT | I slutningen af 2023 blev målene på årsmødet i Social- og Sundhedssektoren sat for, hvordan social- og sundhedsområdet skal se ud om fire år, og hvordan FOA kan arbejde for, at målene nås til gavn for både medarbejdere, borgerne og samfundet. Overordnet vil FOA arbejde for et sundhedsvæsen, ældrepleje og psykiatri med større frihed, faglighed og ansvar.

Som det ser ud i dag, er der for mange eksempler på, at medarbejdernes faglighed ikke udnyttes. Opgaver, man med uddannelsen i rygsækken kan løse, bliver for ofte udført af en anden faggruppe. Det er spild af ressourcer i en tid, hvor der mangler uddannede medarbejdere, og det virker demotiverende i stedet for udviklende for den enkelte. Med et stigende antal ældre, syge og mennesker med psykiske lidelser får vi brug for al den faglighed, vi kan mønstre. Derfor skal vi om fire år have langt flere med den relevante uddannelse på arbejdspladserne end i dag, hvor en fjerdedel er ikkeuddannede.

For at kunne udnytte medarbejdernes faglighed er der brug for en anden måde at tænke ældrepleje, sundhed og psykiatri på. Vi skal væk fra den stramme styring på minutter og ydelser og give medarbejdere og borgerne frihed til at tilrettelægge den rette hjælp.

Desuden skal barriererne mellem forskellige myndigheder brydes ned. De står nemlig i vejen for, at borgerne kan bevæge sig uproblematisk fra eksempel sygehus og til eget hjem. I mange år har systemet været styrende for velfærden. Jeg håber og arbejder på, at mennesket fylder mere i fremtiden. ★

TANJA NIELSEN
SEKTORFORMAND

”

**VI SKAL VÆK FRA DEN
STRAMME STYRING
PÅ MINUTTER OG
YDELSER OG GIVE
MEDARBEJDERE OG
BORGERNE FRIHED TIL
AT TILRETTELÆGGE
DEN RETTE HJÆLP.**

X

@TANIFOA74

KORT
OG
GODT

KOMMUNE UDPEGER AMBASSADØRER FOR VÆRDIGHED

Hjemmeplejen i Vallensbæk Kommune har planer om at op-ruste med værdighedsambassa-dører. De skal komme fra alle dele af kommunens ældreområde og være med til at sikre værdigheden i plejen og omsorgen for ældre bor-gere og deres pårørende. Senere på året skal ambassadørerne også være med i et forløb med Værdig-hedsrejseholdet fra Sundheds-styrelsen.

KILDE: VALLENSBÆK KOMMUNE

Caia Nielsen og Natalie
Juul fra SOSU MV

FOTO: HENRIK SØRENSEN

**Du kan følge med
i Fagbladet FOAs
Skills-dækning her**

Erfaringerne viser, at ordningen er med til, at flere tager en erhvervsuddannelse. Derfor er det godt, at vi gør den permanent.

ANE HALSBOE-JØRGENSEN

BESKÆFTIGELSESMINISTER

Om ordningen, hvor ledige over 30 år kan tage et uddannelsesløft på 110 procent dagpengesats er blevet gjort permanent af et bredt flertal i Folketinget.

RIFT OM SOSU-ELEV-PLADSERNE

I Ringkøbing-Skjern Kommune har man knækket koden i forhold til at få elever nok. I hvert fald i afdelingen Sundhed og Omsorg, hvor samtlige elevpladser er blevet udfyldt. Kommunen har efter eget udsagn arbejdet målrettet med at sætte den bedst mulige uddannelse sammen på området med 'tid til fordybelse, gode arbejdstider, faglige fællesskaber og mentorhjælp og vejledning'. Det har betydet, at der nu er optaget 91 elever i afdelingen – mod 57 og 48 i de 2 foregående år.

KILDE: RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE

27,2

procent udgjorde den offentlige andel af den samlede beskæftigelse i andet kvartal 2023. Den andel har aldrig været lavere. Sammenholdt med befolkningsudviklingen betyder det, at der generelt bliver færre offentligt ansatte pr. velfærdsbruger.

KILDE: ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD

Emil Kirkegaard og Sarah Jonassen fra SOSU Nykøbing Falster

Nanna Fangel og Kaja Lorenzen fra SOSU SYD

David Kjærside og Christine Christensen fra SOSU NORD

Karoline Lohse og Clara Camille Eskelund-Foverskov fra SOSU H

Fem par er klar til DM i Skills

Der var konfettiregn over alle sosu-skoler, da der 28. november blev afholdt regionale mesterskaber i SOSU Skills. Vinderne af de regionale mesterskaber kan ses ovenfor.

Elever dystede mod hinanden i forskellige opgaver, der ligner dem, social- og sundhedsassistenter møder i den virkelige verden. De blev altså udfordret i både personlig pleje, kommunikation,

dokumentation og sygepleje, alt imens flere hundrede tilskuere kiggede på. De fem talentfulde par er nu i fuld gang med at træne op til DM i Skills, der finder sted i Roskilde 18.-20. april 2024.

TEMA

DINE NYE KOLLEGER

Manglen på social- og sundhedsuddannede tegner til at vokse igennem dette årti. En mere målrettet indsats overfor migranter og flygtninge kan være med til at afhjælpe udfordringen og sikre flere kolleger i de kommende år. Her kan du møde nogle af dem.

SOSU-SKOLER HJÆLPER DINE NYE KOLLEGER

TEMASIDERNE ER SKREVET AF THOMAS BJERG, REDAKTIONEN.DK | FOTO: TOR BIRK TRADS

Sosu-skoler og kommuner arbejder tæt sammen for at hjælpe migranter og flygtninge ind i faget. Eleverne får støtte til at overvinde sproglig, kulturel og økonomisk usikkerhed.

Arbejder du som social- og sundhedsansat, vil dine kommende kolleger i langt højere grad komme fra lande som Ukraine, Rumænien, Syrien, Thailand eller Filippinerne.

Sosu-skoler, kommuner og forskere har nemlig fået øjnene op for, at migranter og flygtninge fra alverdens lande kan være med til afhjælpe manglen på uddannede i årene fremover.

En række tiltag hos kommuner og skoler hjælper således i øjeblikket herboende flygtninge og migranter til at gennemføre en sosu-uddannelse. Og noget tyder ifølge skolerne og forskerne på, at tiltagene virker.

”Effekten er der. Vi ser, at andelen af tosprogede i sektoren bliver større og større. Skolerne og kommunerne satser rigtig meget på at rekruttere og fastholde dem, og de udgør nu tæt på halvdelen af alle sosu-elever,” siger sekretariatschef Michael Esmann fra Danske SOSU-skoler.

Forskerne bag det store MIGSOSU-projekt mener også, at tiltagene i vid udstrækning virker. Forskningsprojektleder Sara Lei-Sparre fra VIVE forklarer, at kommuner og skoler kæmper for at fastholde eleverne og hjælper dem til at overvinde de sproglige og kulturelle udfordringer. Og elever med udenlandsk baggrund har lavere frafald end etniske danske elever.

”Man gør alt, hvad man kan, for at støtte og fastholde dem. Der er rigtig mange former for sprogstøtte, og skolerne har skabt ret succesfulde forløb for migranter og flygtninge,” siger Sara Lei-Sparre.

Også Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) undersøger indsatserne.

”Det ser ud til at lykkes, når sosu-skoler, kommuner og VUC samarbejder og kombinerer undervisningen i alment dansk med sosu-fagligt dansk. Især når de tilpasser den til de voksnes familie- og arbejdsliv. Det motiverer dem. Det ser også ud til at fungere godt, når kommuner betaler løn til de voksne på de forberedende forløb, fordi de ikke altid kan tage danskundervisning med et fuldtidsarbejde,” siger projektleder Maria Thiemer fra EVA.

SOSU Esbjerg oprettede som den første i 2020 et forforløb for migranter og flygtninge. Kursuschef Kim Madsen forklarer, at over 100 flygtninge og migranter har gennemført, og under fem er faldet fra. Skolen tilretter forløbene efter elevernes behov og baggrunde. Både SOSU Esbjerg og andre sosu-skoler har indført såkaldte grundforløb+ for elever med udenlandsk baggrund som en del af den ordinære uddannelse.

Sproget udfordrer mest

Forskere og skolefolk er enige om, at sproget udgør den største barriere. Det gælder både sosu-fagsprog og hverdagsdansk, som eleverne skal kunne tale og forstå, når de møder borgerne.

”Udtalen er svær. De skal også have et bredt ordforråd, når de kommer ind i folks hjem med alle de ting og sager, der er, og når de skal tilberede mad. Nogle få ord, de ikke forstår, kan fylde rigtig meget i hovedet, når de er ude hos en borger,” siger innovationsprojektleder Johanne Korsdal Sørensen fra Aarhus Universitet, der også deltager i MIGSOSU.

Fagsproget volder også problemer.

Det så forskerne på morgenmøder, hvor elevernes kolleger vender en borgers situation. Sosu-medarbejderne skal nemlig også kommunikere med læger og sundhedspersoner.

”Fagudtryk flyver over bordet, og de tosprogede har brug for ekstra tid til at formulere sig, så de siger ikke så meget og bliver koblet af – til tider også fordi de har præstationsangst foran kollegerne. Vi ser det også lidt i undervisningen, hvor de kan have højere uddannelser, men ikke taler så meget og er længere om at læse tekster,” siger Johanne Korsdal Sørensen.

Praksis chokerer tosprogede mere

Praksischock kan også fylde hos tosprogede elever. Netop derfor arbejder skolerne og kommunerne med såkaldte kiggepraktikker. Her går eleverne med som føl på plejecentre et par dage ad gangen sammen med erfarne medarbejdere.

”Mange kommer fra lande, hvor der ikke findes plejehjem, og det kan være et chok for dem at opleve et plejehjem, hvor de ældre er så dårlige. De har måske en bedstemor, der blev passet hjemme, men de har aldrig oplevet institutionaliseringen. Det forbereder kiggepraktikken dem på,” siger Sara Lei-Sparre fra VIVE.

Hun oplever, at migranter og flygtninge tager deres sosu-uddannelse meget seriøst.

”Der er meget på spil. De udsætter retten til at søge om permanent opholdstilladelse, mens de uddanner sig, og de bruger mere tid end danske elever, fordi de også kæmper med sproget ved siden af.” ★

FRA MIGRANT TIL SOSU-ASPIRANT

- Forskere følger og interviewer 73 elever fra 30 lande på sosu-skoler og i oplæringsforløb.
- MIGSOSU-projektet løber fra april 2021 til juni 2024 og undersøger, hvordan skoler og kommuner skaber inkluderende uddannelser og arbejdsmiljøer for migranter og flygtninge.
- Projektet udvikler en sosu-app, som understøtter ordforråd og hjælper med fag- og hverdagsudtryk.
- Projektet gennemføres af Moesgårds Antropologiske Analyse-enhed MANTRA under Aarhus Universitet, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd – og Alexandra Instituttet.

TRE BARRIERER

Når dine nye kolleger er flygtninge og migranter, skal du være opmærksom på, at de kan have disse udfordringer:

1. Det kan være svært at have et bredt ordforråd på hverdagsdansk og kunne bruge sosu-faglige begreber på morgenmøder og i kontakten med læger og sygehuse.
2. Mødet med meget svage, ældre borgere på plejecentre kan overvælde eleverne, der kommer fra lande uden plejehjem. Det kan være grænseoverskridende at møde og vaske borgere, der ikke har noget sprog.
3. Mange tosprogede sosu-elever er i 30'erne og 40'erne, og usikkerheden om opholdstilladelse fylder, fordi den også påvirker familien.

Elever med vidt forskellige baggrunde og i mange forskellige aldre sidder på skolebænken på SOSU Esbjerg.

22 kvinder med en fælles drøm

På SOSU Esbjergs forforløb for flygtninge og migranter kæmper kvinder fra Ukraine og andre lande for at lære dansk. Nogle er højtuddannede, andre har næsten ingen uddannelse. Men alle har samme mål.

En særegen snakkekonzert bryder løs, da underviser Dagmar Madsen sætter gruppearbejdet i gang i pavillonen ved SOSU Esbjergs parkeringsplads.

Dansk med accenter fra forskellige sprog fylder lokalet, da kvinderne fortæller hinanden, hvilke fordele og ulemper der er ved at bo på landet eller i byen. Det østeuropæiske islæt dominerer med syngende, runde u'er og lidt hårde konsonanter, mens andre udtaler får en til at tænke mod sydøst, mod Tyrkiet og Asien.

Fagbladet FOA er på besøg en eftermiddag i en klasse, som forbereder deltagerne i alderen fra starten af 20'erne til 60'erne på et liv som social- og sundhedsmedarbejder. Eller i første omgang som sosu-elev.

”De er ekstremt motiverede, og der har ikke været noget frafald. Det hjælper også, at de får voksenelevløen. Det er utrolig rart at undervise, når alle har et fælles mål. De skal alle samme vej, og der er en klar og fokuseret linje for,

hvad jeg skal proppe i hovederne på dem,” siger Dagmar Madsen.

Hun er cand.mag. i dansk og spansk og har efteruddannet sig til at undervise i dansk som andetsprog. Hun kender sosu-livet indgående, fordi hun i 10 år arbejdede som weekendafløser i en hjemmepleje.

”Jeg kender til fagsproget, så jeg laver for eksempel dialoger om, hvad der sker, når man giver en borger tøj på.”

Fra 600 får til storbyliv og caféer

Det rent sosu-faglige tager andre undervisere sig af om formiddagen. I klassen har kvinderne talt sammen og skrevet noter. Dagmar Madsen beder dem en efter en fortælle, hvad de synes om by- eller landlivet. Det bliver også et billede på, hvor de hver især kommer fra.

”Min far havde 600 får, og min mor lavede yoghurt, ost og smør. Vi havde en have med grøntsager og marker, og vi lavede mel og bulgur. Vi kendte naboerne, de var varme mennesker. Men i byen kender man ikke hinanden,” siger en høj, mørkhåret kvinde med tyrkisk baggrund.

Flere kvinder fra Ukraines andenstørste by, Kharkiv, holder af bylivet.

”Jeg savner at bo i en by med mange caféer, mange mennesker og trafik. Det er trist, når man kommer i Varde efter klokken 16. Så er det hele lukket,” siger en.

En anden elsker at shoppe tøj i storcentret, mens en tredje holder af at

”

VI LAGDE BLØDT UD MED ET RET LAVT NIVEAU. NU GIVER JEG MERE GAS, OG NOGLE ER VIRKELIG SULTNE. DE VIL DET BARE.

DAGMAR MADSEN

UNDERVISER, CAND.MAG. I DANSK OG SPANSK

kigge på mennesker og snakke. Diskussionen bølger lystigt med grin og spontane kommentarer. Indimellem må Dagmar Madsen bede nogle sige noget med andre ord, når det er svært at forstå.

”De kommer med meget forskellige forudsætninger. Nogle har været her længe uden at tale dansk. Det er nemmest for dem, der allerede har lært et andet fremmedsprog. Det har de fleste ikke, men vi har også en psykolog, en sygeplejerske, en tandlæge og en translator på holdet,” siger Dagmar Madsen.

Hun tilrettelægger undervisningen efter de studerende på holdet.

”Nogle kunne virkelig ikke noget i starten, så vi lagde blødt ud med et ret lavt niveau. Nu giver jeg mere gas, og nogle er virkelig sultne. De vil det bare.”

Udvider ordforrådet

Dagmar Madsen beder de studerende om at kigge på en tegning af et hus i deres bog. Nu skal de huske, hvad rummene og ting og sager hedder. Køkken, kniv, ske, gaffel og den slags.

”I må ikke bruge telefonerne, men I må hjælpe hinanden,” siger hun ud i klassen og forklarer Fagbladet FOAs udsendte:

”Vi har arbejdet i et par uger med emnet bolig. De er på forskellige forståelsesniveauer, og deres ordforråd varierer. Det hele retter sig mod deres kommende job.” ★

SOSU ESBJERGS 4. FORFORLØB

- 22 studerende er på skolens 4. forforløb, der fører dem til sosu-uddannelsens grundforløb.
- Forløbet indrettes bl.a. efter dansk niveau, og dette forløb er etårigt – andre har været kortere.
- Efter en måned tager de studerende stilling til, om de vil fortsætte. Samtidig skal kommunerne indgå uddannelsesaftaler og give jobgaranti.
- De studerende får voksen- elevløn – ca. 22.000 kroner – på forforløbet.

KILDE: KURSUSCHEF KIM MADSEN

HER ER DINE NYE KOLLEGER

Liudmyla fra Ukraine

Status: Halvandet år i Danmark med mand og datter, flygtning med midlertidig opholdstilladelse

Har du en drøm? Vi føler os trygge i Danmark og vil ikke tilbage til Kharkiv i Ukraine. Vi lærer meget dansk og vil gerne integrere os.

Hvad er svært? Udtalen er meget svær. Jeg var tolk og privatlærer i engelsk, så jeg bruger mange engelske ord.

Føler du dig klar til sosu-uddannelsen?

Jeg har været i kiggepraktik, hvor jeg gik tur med borgere og hældte kaffe op til dem. De var syge, men det var ikke noget chok, for vi tager os godt af de ældre i Ukraine, og det er indlysende for mig.

Kadiaut fra Liberia

Status: 13 år i Danmark, to børn, voksede op i flygtningelejr i Guinea, FN-flygtning med midlertidig opholdstilladelse

Har du en drøm? Jeg vil rigtig gerne arbejde med gamle mennesker som sosu-hjælper.

Hvad er svært? Det er svært at lære dansk, men jeg har ikke problemer med udtalen. I praktikken forstod mine kolleger ikke alt, jeg sagde. Jeg talte lidt for hurtigt, sagde de.

Føler du dig klar til sosu-uddannelsen?

Det var fint at være i praktik på et plejehjem. Vi lærer mere og mere dansk, og jeg føler mig klar til uddannelsen.

Van fra Myanmar

Status: Otte år i Danmark, familiesammenført, tre børn

Har du en drøm? Jeg har haft en stor drøm, siden jeg var lille: Jeg vil arbejde som sosu-hjælper eller pædagog. Og hjælpe mennesker fra andre lande som frivillig.

Hvad er svært? Udtalen er svær, og jeg hører ikke så godt, hvad borgerne siger. Men jeg kan godt lide at passe dem.

Føler du dig klar til sosu-uddannelsen?

Jeg er blevet bedre til dansk og vil gerne blive endnu bedre. Jeg var to uger i praktik i sidste måned, så det bliver ikke et chok. Jeg har også set på YouTube, hvordan sosuer i praktik passer borgere.

KAMPEN OM DIN LØN

1

MAJ TIL OKTOBER '23

INDSAMLING AF KRAV

FOAs afdelinger har indsamlet medlemmernes krav og ønsker. Blandt andet via lokale medlemsmøder, regionale debatmøder og en digital kravsindsamling.

2

JANUAR TIL MARTS '24

FORHANDLINGER

Arbejdsgiverne og lønmodtagerne forhandler for at opnå et forlig. Tidsplanen kan rykke sig.

SÅ MANGE FORHANDLES DER FOR

- Forhandlingsfællesskabet forhandler for ca. 494.000 ansatte på det kommunale område.
- Forhandlingsfællesskabet forhandler for ca. 114.000 ansatte på det regionale område.
- FOA forhandler selv OK24 for ca. 122.000 medlemmer (inkl. elever) på det kommunale område.
- FOA forhandler selv OK24 for 14.500 medlemmer (inkl. elever) på det regionale område.
- FOA forhandler selv OK24 for ca. 300 medlemmer (inkl. elever) på det statslige område.

I disse uger bliver der kæmpet en hård kamp om din løn og dine arbejdsvilkår. FOA og de øvrige fagforbund med offentligt ansatte forhandler nemlig om en ny overenskomst, der skal gælde fra april 2024. Her kan du få overblik over forløbet og begreberne – og vinde gavekort i en quiz.

AF REDAKTIONEN | ILLUSTRATION: VALDEFAR

&

FØLG MED

i Fagbladet FOAs
dækning af OK24:
[Fagbladetfoa.dk/OK24](https://fagbladetfoa.dk/OK24)

3

MARTS '24

URAFSTEMNING

Hvis alt går som planlagt, og såfremt parterne er enige om et forlig, sendes det til afstemning hos lønmodtagerne.

4

APRIL '24

NYE OVERENSKOMSTER

De nye overenskomstaftaler træder som udgangspunkt i kraft 1. april 2024. Muligvis med tilbagevirkende kraft, hvis forhandlingerne trækker ud.

Overenskomstforhandlingerne er i gang, og det betyder, at du kommer til at høre ord og udtryk, som du nok ikke støder på så ofte. Men hvad betyder de egentlig?

Læs OK-ordbogen på næste side

OK-ordbogen

OVERENSKOMST

Overenskomsten er den aftale, der fastlægger de overordnede vilkår i din ansættelse. Det er en aftale mellem én eller flere fagforbund og arbejdsgivere. En overenskomst gælder typisk for to eller tre år ad gangen.

OK24

Både her i Fagbladet FOA og andre steder kan du støde på udtrykket 'OK24'. Det henviser til den overenskomst, der bliver forhandlet og skal gælde fra 2024. Nærmere bestemt fra april 2024.

GENERELLE FORLIG

På det offentlige arbejdsmarked indgår lønmodtagernes forhandlingsorganisationer tre generelle forlig med arbejdsgiverne: ét for henholdsvis stat, regioner og kommuner. Forligene fastsætter generelle lønstigninger, som alle får del i samt

en række andre forhold, der går på tværs som for eksempel om barsel og ferie.

REGULERINGSORDNINGEN

Lønningerne på det private og det offentlige arbejdsmarked skal følges ad. Det skal sikres, at de ansatte i det offentlige også får gode lønstigninger, når det går godt på det private arbejdsmarked. Det sørger reguleringsordningen i dag for – eller rettere de tre reguleringsordninger for henholdsvis stat, kommuner og regioner.

FORHANDLINGSFÆLLESSKABET

Forhandlingsfællesskabet består af 50 medlemsorganisationer med i alt 565.000 medlemmer. Formålet er at stå sammen for at sikre størst mulig indflydelse på løn- og ar-

bejdsvilkår for ansatte i kommuner og regioner. Det sker blandt andet ved at optræde fælles i forhandlingerne. FOAs formand, Mona Striib, er også formand for forhandlingsudvalget i Forhandlingsfællesskabet.

SAMMENKÆDNING

Sammenkædning giver forligsmanden mulighed for at sammenkæde forhandlinger fra flere forskellige brancher og fagforbund til ét samlet mæglingsforslag. Helt ekstraordinært er der ved OK24 aftalt sammenkædning grundet den trepartsaftale, der blev indgået i december 2023.

TREPARTSAFTALE

I december 2023 blev der indgået en trepartsaftale, der blandt andet sikrer en ekstra lønforhøjelse til udvalgte faggrupper. Detal-

jerne i forliget skal aftales ved OK24. En trepartsaftale på arbejdsmarkedet dækker generelt over en aftale, der er indgået mellem tre parter – lønmodtagerorganisationerne, arbejdsgiverorganisationerne og Finansministeriet.

RAMME

Den økonomiske ramme angiver, hvad der er at forhandle om og fordele ud fra. Her skal der ud over løn også fordeles midler til ferie, tillæg, arbejdstid, barsel mv.

URAFSTEMNING

Når der er indgået en ny overenskomst, skal den til urafstemning blandt medlemmerne. Det er vigtigt, at man som medlem bruger sin stemmeret til at vise, om man er enig eller uenig i resultatet.

KONFLIKTSTØTTE

Som medlem af FOA går en del af dit kontingent til vores fælles konfliktkasse. Den sikrer, at du modtager konfliktstøtte, hvis forhandlingerne ender i strejke eller lockout.

REGERINGSINDGREB

I Danmark skal politikerne overlade overenskomstforhandlingerne til arbejdsmarkedets parter. Det er det, der hedder Den danske model. Men opstår der konflikt uden udsigt til en løsning, har Folketinget mulighed for at standse konflikten ved lovindgreb.

KONFLIKTVARSEL

Umiddelbart inden en overenskomst udløber, opsiges den af parterne til genforhandling. Samtidig kan parterne sende varsel om henholdsvis strejke og lockout. På det offentlige

område sendes et varsel typisk fire uger, før overenskomsterne udløber.

STREJKE

En gruppe medarbejdere på en arbejdsplads kan vælge at nedlægge arbejdet. Det kan være i protest eller for at gennemtvinge et krav – for eksempel hvis man ikke har kunnet blive enige med arbejdsgiverne i en overenskomstforhandling.

STREJKEKASSE

En fagforening har typisk en større formue, der kan anvendes, hvis dens medlemmer er havnet i en konflikt – det vil sige en strejke eller en lockout. Det gælder også FOA. Strejkekassen bruges primært til at udbe-

tale godtgørelse for manglende løn.

LOCKOUT

En lockout er arbejdsgiverens våben i en konflikt med medarbejderne. Her udelukkes en gruppe medarbejdere fra arbejdspladsen og står uden løn – indtil der er kommet en løsning på konflikten.

GENNEMBRUDSFORLIG

Udtrykket bruges typisk om det forlig, der sætter de overordnede rammer for lønstigninger og ændrede arbejdsvilkår i de overenskomster, der forhandles på et givent tidspunkt. I forbindelse med OK24 kan aftalen for ansatte på det statslige område være gennembrudsforliget i forhold til aftalen for ansatte på det kommunale og det regionale område.

VIND!

Er du blevet ekspert i overenskomstforhandlinger efter at have læst disse sider? Så tag vores quiz og vær med i lodtrækningen om 3 x 250 kroners gavekort til Matas, Imerco, Nordisk Film Biografer eller H&M.

Tast [Fagbladetfoa.dk/quiz](https://fagbladetfoa.dk/quiz) eller brug denne QR-kode

OPLÆRING

Den gode oplæringsvejleder spiller en stor rolle i elevernes uddannelse. Men rollen som vejleder rummer også mange gaver og muligheder.

OPLÆRING ER VEJEN FREM

Det skal være mere almindeligt at være oplæringsvejleder i alle FOAs faggrupper. Det er både godt for den enkeltes karriere og for at tiltrække nye til fagene. Sådan lød budskabet på den 10. konference for vejledere.

TEMA AF ALLAN WAHLERS, ALWA@FOA.DK | ILLUSTRATION: GITTE SKOV | FOTO: PRIVAT

Rollen som oplæringsvejleder kan næsten ikke overvurderes, når det gælder om at tage godt imod elever. Og samtidig er det en rigtig god karrierevej for dem, der oplærer.

Det var nogle af hovedbudskaberne til de knap 900 oplæringsvejledere, der mødtes til den 10. udgave af konferencen for oplæringsvejledere, der blev afholdt i Kolding og København før jul.

”Det at være vejleder skal man se en karrierevej i. Man skal kunne efter- og videreuddanne sig inden for området. Jeg har altid haft det mål, at man i frem-

tiden kan komme til at certificere vejlederuddannelsen, så den får en anden status,” siger formanden for FOAs Social- og Sundhedssektor, Tanja Nielsen, som selv har været oplæringsvejleder i 20 år.

Social- og Sundhedssektoren har traditionelt været den, hvor det var mest almindeligt med oplæringsvejledere til elever i praktik. Men formålet med den seneste konference var også at sætte fokus på, at der ved uddannelse af alle faggrupper i FOA er brug for oplæringsvejledere – og flere af dem. Ikke mindst så eleverne bliver oplært af en person,

der har den uddannelse, de er ved at tage.

"Det er rigtig vigtigt, at de vejledere, der tager sig af eleverne, har samme baggrund som de elever, de arbejder med. Det duer ikke, at man bliver vejledt af nogle, der har en anden uddannelse," siger Tanja Nielsen.

Når oplæringen kører på skinner fra start, vil det forbedre muligheden for, at elever gennemfører uddannelsen i stedet for at falde fra, mener hun:

"Det er afgørende, at du som elev føler dig godt modtaget, når du kommer i praktik. Nogle gange er det de første 10-15 sekunder, der hæfter sig og afgør, om du føler dig velkommen, anerkendt, set og hørt. Det er derfor, vi er så fokuserede på, at vores elever skal sikres gode vilkår, og at vores vejledere skal have nogle vilkår, hvor de også kan rumme det i arbejdet."

Sår et frø – og ser det spire og gro

Nogle oplæringsvejledere er det ligefrem på fuld tid. Det gælder for eksempel Helle Sommer Kristensen, der har oplært sosu-elever i Aarhus Kommune i mere end 10 år.

"Det er fantastisk, at jeg kan være

med til at plante et frø og se det spire og gro. Det giver så meget energi," siger hun.

Hendes fokus er ikke mindst på teorien i den allerførste tid, inden eleven skal stifte bekendtskab med praksis.

"De skal kunne lande. De første to til fire dage er vi i studierummet i stedet for at rende efter dem ude i praksis. Så finder vi hinanden med gode samtaler, der skaber tillid. Har en elev en stor sten, der skal løftes af, kan vi ikke komme videre, før der kommer hul igennem," siger Helle Sommer Kristensen.

Hun tilføjer, at der er meget, der kan lade sig gøre, hvis man er empatisk, åben og imødekommende. Og så skal man kunne rumme, at elever er forskellige, og at der skal noget forskelligt til, før de føler sig i balance.

"For eksempel har jeg en ung pige i øjeblikket, som er helt vild med krybdyr. Nu har vi lavet en aftale om, at hun kan tage dem med en dag på det plejehjem, hun er i praktik, og vise dem frem. Hun vil gerne bruge sin tid på både at være sosu-ansat og dyrepasser, og den slags ønsker skal vi jo også kunne rumme. Ellers ville hun måske falde fra uddannelsen." ★

Sådan så det ud, da der var oplæringsvejleder-konference i Kolding i december 2023.

VIL DU GERNE VÆRE OPLÆRINGSVEJLEDER?

Hvis du er involveret i oplæring af elever, og gerne vil arbejde mere professionelt med det, så kontakt din leder. De fleste arbejdspladser har beskrevet en uddannelsesstrategi og plan i relation til at være et godkendt uddannelsessted.

Det anbefales, at du som oplæringsvejleder som minimum selv er fagligt uddannet indenfor den uddannelse, som du vejleder elever i.

Afhængig af hvilke funktioner du varetager, og hvilken uddannelse du vil være vejleder i, vil der være forskellige efteruddannelsesstilbud:

- Indenfor uddannelsen til pædagogisk assistent, social- og sundhedshjælper eller -assistent er der en efteruddannelse på basisniveau på 11 dage.
- Derudover findes der en række fleksible specialmoduler med et særligt fokus fra 2-5 dage.
- Er du for eksempel serviceassistent eller ejendomsservicetekniker, kan du tage en en-dages AMU-uddannelse som introduktion til vejlederopgaven.

At være oplæringsvejleder kan på sigt være en karrierevej til ansættelse i for eksempel en særlig funktion. Der er derfor yderligere mulighed for at uddanne dig på akademiuddannelser eller som del af en diplomuddannelse. Rollen som oplæringsvejleder udløser typisk et fast tillæg til lønnen.

Med et Z

Nysgerrige, sårbare, udfordrende, modige og usikre.

Det var nogle af de ord, som deltagerne på oplæringsvejlederkonferencen i Kolding især benyttede til at beskrive den yngste generation, der er på vej ud på arbejdsmarkedet – den såkaldte Generation Z, der i dag er midt i 20'erne eller yngre.

Budskabet på konferencen var, at Generation Z er en præcis lige så god arbejdskraft som foregående generationer – når man som ældre kollega ved, hvad de unge er rundet af.

”Unge i dag er vokset op i et ’familiedemokrati’, hvor de er blevet taget med på råd i forhold til for eksempel feriemål og måltider. De er vant til at blive inddraget,” fortalte Mia Nyborg Jørgensen, som er specialkonsulent i Komponent, kommunernes fælles udviklingscenter.

”Flere og flere efterspørger en fleksibel måde at arbejde på. Især i den unge generation. Det er blevet en mere broget arbejdsskare.”

Mia Nyborg Jørgensen understregede, at det er vigtigt for Generation Z, at de kan se en kontekst – at det arbejde, de udfører, giver mening i en sammenhæng. Derudover dyrker de yngste voksne ’multifaselivet’ og bryder sig ikke om at lægge langtidsplaner for et formentlig langt liv med mange muligheder.

Hun understregede også, at den gode opstart i den helt indledende fase er altafgørende. En pointe, formanden for Social- og Sundhedssektoren i FOA, Tanja Nielsen, er enig i:

”Det kan ikke nytte noget, vi tror, at vi skal forme og ændre eleverne. Med de elever, vi har i dag, er det ikke en mulighed at sige *one size fits all*. Man er nødt til at behandle dem individuelt,” siger hun. ★

NÅR UNGE MØDER ERFARNE ROTTER

Undgå at skræmme Generation Z væk fra omsorgsfagene

En episode af Fagbladet FOAs podcast ’Færdigt Arbejde’ handler om mødet mellem generationer.

FOA afholder hvert år en konference for oplæringsvejledere. Næste gang er 2. december i København og 4. december 2024 i Kolding.

BLIVER SMITTET AF DERES ENGAGEMENT

Daniel Dam

Social- og sundhedsassistent

Center for Socialpsykiatriske Dagtilbud (CSD)
Odense, nøgleperson for praktikvejledning

Jeg holder hele tiden min viden ved lige og pirrer min nysgerrighed sammen med eleverne. Man bliver smittet af deres engagement og får indsigt i sig selv som formidler. Det er super, når de stiller spørgsmål til ens praksis.

Som elev i psykiatrien er man nogle gange bevidst om sig selv på en anden måde, og de

kan personligt være trykkede af minder og erfaringer. Så bliver det pludselig mere følsomt og personligt. Men det er en balance, for det er jo også en arbejdsplads.

Man kan sige, at de skal over en personlig hurdle, og når det sker, kan man se stoltheden og selvtilliden i deres øjne over, at de har knækket koden. Der er nogle skridt, de skal tage, men bagefter får de følelsen af, at det bliver meget nemmere. ★

FEDT, NÅR DER KOMMER SPØRGSMÅL

Kasper Bruno Jensen

Pædagogisk assistent

§ 103-tilbud med beskyttet beskæftigelse, Center for Sociale indsatser, Næstved Kommune

Det er megafedt at være med til at give eleverne perspektiv på og kendskab til faget. Jeg er med til at lukke et meget tabubelagt emne op og skabe en vej

fremad for unge mennesker.

Det er fedt at opleve, når der begynder at komme spørgsmål til fagligheden. Eller når de refererer til, at de oplever noget i praksis, vi har talt om i forbindelse med vejledningen, og at det giver anledning til eftertanke og refleksion. Det er en stor gevinst, at de ser tingene med nye øjne. Det giver et nyt perspektiv på gamle problematikker.

Der er stor forskel på dem, der skal op-læres: Man kan jo ikke forberede sig 100 procent. Det er individuelt, hvordan jeg arbejder med de forskellige elever. ★

FINDER FREM TIL DE FÆLLES TING

Simone Saengngam Ø. Mortensen

Social- og sundhedsassistent

Afdelingen for midlertidigt ophold i forbindelse med Fanø Plejecenter

Eleverne kommer hos mig som det sidste led i deres uddannelse. Så jeg prøver hurtigt at få et overblik over, hvor jeg skal sætte ind for at gøre dem dygtigere.

Jeg har haft en elev med en svær baggrund, som har haft svært ved at se sig selv i sammenhængen på arbejdet. Her var det som fagperson en udfordring at skulle forholde sig til et menneske med nogle særlige problemer.

I stedet for at fokusere på vores forskelle fandt vi nogle fælles ting. Jeg vidste, hvad eleven havde med i rygsækken, og så fandt vi frem til, hvad vedkommende kunne rumme, og hvordan fik vi tankerne væk fra det negative til at fokusere på det, eleven var god til. Det endte med at være meget givende for både eleven og mig. ★

KAN GODT LIDE AT LÆRE FRA MIG

Tina Skov Mouritzen

Serviceassistent

Afdelingen for Lever-, Mave- og Tarmsygdomme på Aarhus Universitetshospital (AUH)

Min leder spurgte, om det ikke var noget for mig at blive oplæringsvejleder. I forvejen lærer vi tit folk op, fordi vi har mange afløser, så jeg er vant til at fortælle

om mit arbejde.

På et vejlederkursus på Teknisk Skole lærte vi blandt andet om kommunikation og motivation. Vi havde nogle gode øvelser i, hvordan man giver folk mod til at kunne noget mere, og hvordan man tager den svære samtale, hvis der er noget, der ikke fungerer, som det skal.

Jeg gør meget ud af, at elever og nye kolleger bliver inddraget i at skabe et godt arbejdsmiljø. Hvis en kollega får mange bip på opgavetelefonen, så byder vi andre os til. Ingen er færdige, før vi i fællesskab har klaret alle opgaver. ★

FORBERED ELEVER PÅ VIRKELIGHEDEN

Undgå, at kommende kolleger bliver ramt af praksischoke

En episode i Fagbladet FOAs podcast 'Færdigt Arbejde' handler om den gode oplæringsvejledning.

GUIDE

7 GODE RÅD TIL OPLÆRINGSVEJLEDERE – OG ANDRE, DER ARBEJDER MED ELEVER

1

Giv eleverne lov til at tale

Det er vigtigt at sørge for, at elever selv får lov til at tale og ikke kun svarer på dine spørgsmål. Giv plads til, at de kan stille relevante spørgsmål og sætte ord på det, I gør. Giv plads til at begrunde, forklare og reflektere.

2

Brug elevernes sprog – også andre sprog end dansk

Eleverne har brug for at tale på deres stærkeste sprog for at blive klogere. Oversættelser er også ofte en genvej. Det kan være et godt skridt på vejen mod et godt (dansk) fagsprog, at du opfordrer eleverne til at tale på andre sprog eller med hverdagssprog.

3

Tal om det, I gør (sæt undertekster på)

Brug sproget, når I arbejder. Sig, hvad du gør, hvad tingene hedder og støt eleven i at tale, mens I arbejder.

4

Tal om, hvad I har gjort og hvorfor

Efter en arbejdsopgave eller en arbejdsdag er det en god idé at tale sammen om, hvad I har lavet. Samtalen mellem kolleger er et skridt mellem hverdagssproget og det præcise fagsprog i for eksempel skriftlig dokumentation. Hjælp eleven med at beskrive sine opgaver og handlinger.

5

Giv tænketid

Stil et spørgsmål, før du henter noget eller går til pause. Eller giv et minut eller to, inden du beder om svaret. Så ved eleven, at der er tid til at tænke, måske oversætte, og formulere et svar i hovedet, inden det skal gives til dig.

6

Gør fagsproget tydeligt og giv sætningsstartere

Ved du, hvilke fagbegreber eleverne har brug for? Og hvordan de skal bruges i en kontekst? Skal eleverne forklare en proces, så giv dem sætningsstartere til det: "Først ..., bagefter ... når det er på plads, kan vi ... til sidst. Skal de beskrive konsekvenser eller årsager, så giv dem andre sætningsstartere: Hvis ..., så ... / Vi ser, at ..., det kan skyldes, at ..."

7

Leg med modtagere og sprog

At bede eleven om at formulere sig om noget kendt på en anden måde er en god øvelse i at bevæge sig mellem hverdagssprog og fagsprog. Du kan støtte eleven i at formulere sig mere eller mindre fagligt: "Hvis du nu skulle sige det samme, og jeg var en pårørende/en læge/en kollega/ ...?"

KILDE: 'BROEN TIL FAGSPROGET I UNGDOMSUDDANNELSERNE', AF HELENE THISE OG KATJA VILIEN, 2023

Kræver mere respekt for omsorgen

Vi glemmer, hvor sårbare vi i virkeligheden er, og opdager det først, når vi bliver syge, gamle og afhængige af hjælp, siger Astrid Saalbach, der har skrevet en roman om ældreplejen og kvinderne i den.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: JACOB NIELSEN

BLÅ BOG

Astrid Saalbach

- Dramatiker og forfatter
- 68 år
- Hendes tekster er oversat til mere end 20 sprog.
- Saalbachs nye bog 'Lindely' handler om en fars sidste tid og hans voksne døtres kamp for at nå det hele – både deres døende far og deres eget liv med arbejde, familie og forpligtelser.

Der er kvinder overalt i forfatter Astrid Saalbachs nye roman 'Lindely'.

Kvinder, der tjekker, om bleen er fyldt og panden feber varm.

Kvinder, der giver omsorg og svigter.

Dårligt lønnede kvinder og ulønnede kvinder.

"Stort set alle, både sundhedspersonalet og pårørende, jeg så, var kvinder," siger Astrid Saalbach om Lindely, der er baseret på de oplevelser, hun havde, da hendes far blev indlagt, udskrevet til forskellige plejecentre og til sidst døde.

"Her så jeg tydeligt, at respekten for omsorg efterhånden ligger på et meget lille sted. Rammerne er umulige."

Vi hylder det unge og robuste

Det er nemlig omsorg – eller mangel på samme – der står centralt i bogen. Ikke som en kritik af plejecentrene og deres ansatte. Men som en kritik af et system.

"Vi har i den grad fået klemmt nogle af de værdier, vi troede, vi havde. Vi be-

handler alle, der ikke er robuste, sunde og højtlønnede, dårligt. Og vi værdsætter ikke nogen form for skrøbelighed, selvom det kendetegner os som mennesker: At vi kan passe på dem, der ikke kan klare sig selv."

I virkeligheden er det ret kort tid i ens liv, hvor man kan det, lyder pointen. Men det har vi glemt. I stedet tror vi, at vi kan betale os fra alting.

Det troede bogens hovedperson, 93-årige Thorkil, også længe. En privilegeret mand fra den øvre middelklasse i Hellerup, der er vant til at bestemme, men i sin hjælpeløshed bliver fuldstændig afhængig af kvinderne omkring ham.

Pludselig er det social- og sundhedspersonalet, sygeplejerskerne og hans døtre, der afgør, hvor meget han skal drikke, eller hvilken vej hjulene på hans kørestol skal vende.

"Han har aldrig regnet kvinder for noget særligt, men nu bliver rollerne vendt om. Nu er det dem, der har magten over ham," siger hun.

For kvinderne, omsorgen og den nedslidte velfærdsstat hænger sammen, mener hun. Det handler om, hvad vi som samfund værdsætter. Og at vi har besluttet, at det ingeniørarbejde, som Thorkil har udført i løbet af sit liv, er langt flere penge værd end den omsorg, han bliver så afhængig af.

”Men hvad vil du helst have med dig, når du ligger for døden,” spørger Astrid Saalbach og understreger, at det handler om os alle sammen.

”Jeg har aldrig set nogen løbe så meget som på nogle af de steder, min far var. Især på hospitalet. Og her tænkte jeg, at på en måde er de kvinder helte – og på en måde er de nyttige idioter,” siger hun.

Får aldrig gevinsten

Astrid Saalbach er overbevist om, at det netop er tanken om at være noget for andre, som de allerfleste i velfærdssektoren går ind i deres fag med.

”Når man yder omsorg, så forestiller jeg mig, at det er ligesom, når man hol-

der et spædbarn. Man får nogle hormoner, som får en til at få det godt. Men hvis du bliver tvunget til hele tiden at yde omsorgen, men aldrig har tid til at få gevinsten, så dræner du dig selv og bliver hård i filten.”

Den situation kommer du som personale automatisk ud i, fordi systemet ser ud, som det gør, mener Astrid Saalbach. De ved, de ikke kan være hos Thorkil om fem minutter, selvom de siger det. I stedet går der to timer, mens Thorkil skriger af smerte. Og alligevel er det det, vi hører fra politikerne: At det handler om omsorg. Og at de pårørende skal på banen.

”Det, de i virkeligheden mener, er kvinder. At kvinderne skal på banen,” siger Astrid Saalbach, der bliver ekstra vred, når budskabet kommer fra kvinder som for eksempel statsministeren.

”De ved det godt, men jeg tror bare ikke, de har forstået det. I stedet spiller de på den skyldfølelse, man i forvejen har til op over begge ører.” ★

MASCH@FOA.DK

Vi behandler alle, der ikke er robuste, sunde og højtloønnede, dårligt.

ASTRID SAALBACH
DRAMATIKER OG FORFATTER

TAG UDDANNELSE PÅ 110% AF DAGPENGENE

Ordningen med at tage en erhvervsuddannelse med forhøjet dagpengesats er nu blevet permanent.

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

Er du ledig og over 30 år, kan du fremover tage en erhvervsuddannelse på 110 % af dagpengene. For at være omfattet af ordningen skal du enten være ufaglært eller faglært med en forældet uddannelse – det vil sige, at den ikke har været brugt i 5 år.

De erhvervsuddannelser, der kan

tages med 110 % af den sædvanlige dagpengesats, vil komme på en positivliste og bliver offentliggjort på Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings hjemmeside star.dk.

Listen indeholder uddannelser inden for områder, hvor der er efterspørgsel på arbejdskraft, hvilket pt. blandt andet vil sige social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent og serviceassistent.

Er du interesseret i at høre mere om uddannelsesløftet, så kontakt din a-kasse. Vi er klar til at tage en snak med dig om dine muligheder. ★

HUSK!

22. februar

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk/find-blanketter. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

A-kassen får nyt telefonnummer

Siden årsskiftet har du kunnet ringe til FOAs A-kasse i tidsrummet 8-18 på alle hverdage. Det nye telefonnummer er **46 97 37 77**.

Nyt job?

Find dit nye job på foa.dk/foajob.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/post. Husk, at du på Mit FOA i øverste højre hjørne af hjemmesiden kan se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

Se, hvornår du skal indsende dit månedlige kort i 2024

- Onsdag 24. januar
- Torsdag 22. februar
- Onsdag 20. marts
- Mandag 22. april
- Fredag 24. maj
- Fredag 21. juni
- Onsdag 24. juli
- Fredag 23. august
- Mandag 23. september
- Torsdag 24. oktober
- Fredag 22. november
- Torsdag 19. december

FOAs A-kasse har afholdt delegeretmøde

12. december 2023 blev der afholdt delegeretmøde i FOAs A-kasse. Delegeretmødet er a-kassens øverste myndighed, som mødes hvert 4 år.

På mødet blev der vedtaget nye vedtægter, og Mona Striib og Thomas Enghausen blev genvalgt som formand og næstformand for a-kassen. Der blev desuden valgt et antal medlemmer til a-kassens politiske ledelse og hovedbestyrelse.

Alt materialet fra mødet kan læses på foa.dk/delegeretmøde.

A-kassens nye vedtægter kan du læse her foa.dk/a-kasse/regler. ★

RUGBRØD MED FISKESALAT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. Brug rester fra den varme mad til madpakken. Alle typer tilberedt fisk kan bruges til fiskesalat.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

DRYS!
Mikrogrønt
giver smag til
vintermaden

TIP!
Tilsæt tern af æble
til fiskesalaten,
lige før den skal
spises, så er de
sprøde

Rugbrød med fiskesalat

2 stykker

2 skiver groft rugbrød

Fiskesalat

150 g fisk i filet: f.eks. makrel,
kulmule eller skrubbe
Salt og friskkværnet peber
1 dl mayonnaise
1 stilk bladselleri
2 tsk. revet peberrod
1 tsk. citronsaft
½ rødt æble

Drys

Mikrogrønt eller karse

Opskrift

Fjern alle ben i fisken og krydr med salt og friskkværnet peber. Bag fisken på bagepapir i et lille ovnfast fad ved 150 grader, til den er gennembagt. Det tager ca. 10 minutter, afhængigt af tykkelsen. Hvis fisken bages med skind, skal skindsiden være opad. Skindet hives af, når fisken er bagt.

Afkøl fisken og rør den sammen med mayonnaise med en gaffel til en cremet konsistens. Tilsæt små tern af bladselleri og fintrevet peberrod.

Kom fiskesalaten på rugbrødsskiver. Bland små tern af æble med citronsaft. Drys æble og karse på toppen af maden, når den skal spises.

Fiskesalat smager bedst kold og bør opbevares i køleskab eller køletaske.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

FREDERIKSSUND**Seniorklubben.**

13. marts kl. 11.30: Generalforsamling. Vi byder på lidt at spise/drikke kl. 11.30 og derefter generalforsamling, dagsorden jf. lovene. Derefter bankospil. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før. Tilmelding til kasserer Anny Lorentzen på 29 69 02 39 eller an-

nylorentzen@hotmail.com, senest 1. marts af hensyn til forplejning. | 17. april 2024 kl. 13: 'Cafédag i seniorklubben', hvor John og HC underholder. | 15. maj 2024: Udflygt til M/S Museet for Søfart i Helsingør og spisning – drikkevarer for egen regning. Afgangstidspunkt fra Frederikssund følger. Tilmelding, som er bindende, skal ske til bestyrelsen senest 17. april. Pris for FOA-medlemmer 400 kr. og gæster 500 kr. Der kan betales på mødet 17. april eller på netbank til reg. 2232 – konto 43 97 15 10 72. Husk at skrive navn på indbetalingen.

GULDBORGSUND**Afdeling.**

24. april kl. 18: Generalforsamling på Kikko Vendsysselvej 9, Nykøbing F. Dagsorden jf. lovene. Af hensyn til spisning bedes tilmelding ske til afdelingen senest 12. april kl. 12 på guldborgsund@foa.dk.

HORSENS**Seniorklubben.**

20. feb. kl. 14: Café Vivaldi på Søndergade til hyggeligt samvær. Forplejning for egen regning. Er du medlem af Ældre Sagen, er der rabat. Medbring dit medlemskort. | 5. mar. kl. 14: 'Livet er livet værd' – på trods af bøl og besvær v. Lone Buhl, præst fra Østbirk. Der er kaffe/kage. | 19. mar. kl. 14: Påskebanko: 1 kort 12 kr., 3 kort 30 kr. Klubben giver gevinsterne. Der kan købes amerikansk lotteri. Der er kaffe/kage. | 9. apr. kl. 14: Rundvisning og fortælling Klosterkirken. Klubben har kaffe og noget sødt med.

ODENSE

Afdelingen. 15. april kl. 19.30: Generalforsam-

ling i Marienlystcentret, Windelsvej 138, Odense. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal være afdelingen skriftligt i hænde senest 1. april kl. 12. Ved personvalg kan der ved fremmøde i afdelingens åbningstid skriftligt afgives stemme fra 9.-15. april kl. 12. Det er dog også muligt – efter forudgående aftale – at afgive stemme uden for afdelingens åbningstid i samme periode. Deltagelse i spisning kl. 18.30 forudsætter tilmelding senest 8. april kl. 12. på foa.dk/odense.

ROSKILDE**Afdelingen.**

29. april: Generalforsamling på Scandic Hotel i Roskilde. Dagsorden jf. lovene.

SYDFYN**Afdelingen.**

19. marts kl. 19.-22: Generalforsamling. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/afdelingsgeneralforsamling-2024.

Sundheds- og Service-

sektoren. 19. marts kl. 15.30-17.30: Sektorårs-møde. Tilmelding via

foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/sektoraarsmode-sos

Teknik- og Servicesek-**toren.**

19. marts kl. 17-18: Sektorårs-møde. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/sektoraarsmode-ts

Pædagogisk Sektor.

19. marts kl. 17-18: Sektorårs-møde. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/sektoraarsmode-ps

SØNDERJYLLAND**Seniorklubben.**

22. feb. kl. 13: Generalforsamling i Seniorklubben i FOAs mødelokaler, Brundevej 2, Rødekro: Vi starter med et stykke brød kl. 13. Generalforsamlingen starter kl. 14. Dagsorden jf. lovene. Tilmelding senest 15. feb. på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. | 21. marts kl. 14: Sang-eftermiddag i FOAs mødelokaler, Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 14. marts på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. | 17. april: Bowling i Haderslev Bowlingcenter. Vi spiser

fra kl. 13. Bowlingen starter kl. 15-16. Samkørsel fra FOA Rødekro, Brundevej 2 kl. 12. Medlemmer betaler 200 kr. Ikkemedlemmer 270 kr. Tilmelding senest 10. april på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. Ret til ændringer forbeholdes. Ved møder i afdelingen er kaffen gratis for alle. Ikkemedlemmer betaler entréprisen ved arrangementer ude af huset. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterløner og pensionist.

VENDSYSSEL**Seniorklubben**

Brønderslev. 26. marts kl. 14: Generalforsamling i Brønderslev Hallen, Knudsgade 15, Brønderslev. Dagsorden jf. lovene. Forslag til generalforsamlingen skal skriftligt være formanden i hænde senest 7 dage før afholdelse. Af hensyn til forplejning er fristen for tilmelding senest 19. marts til afdelingen på 46 97 13 46 eller vendsyssel@foa.dk.

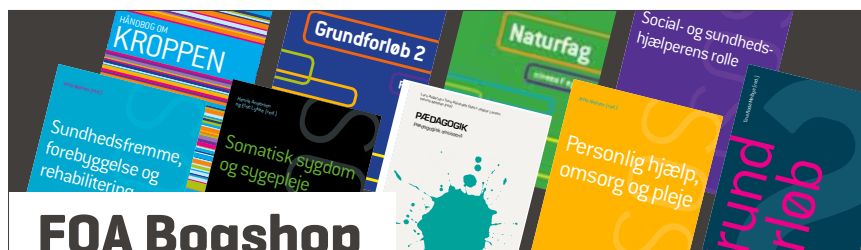
MEDLEMSPULSEN**Vindere i december 2023****Hovedpræmievinder**

Cindie Roth Andersen Holst, FOA Odense

Gavekort til Coop

Jens Morten Mørk-Jensen, FOA Horsens
Christina Grandt Hansen, FOA Trekanten
Henriette Mose Hansen, FOA Vestsjælland
Anja Maria Faust, FOA Nordjylland
Lone Svegaard Rolle Kappel, FOA Horsens

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark eller et Coop-gavekort til en værdi a 1.000 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspuls

FOA Bogshop

Få op til 20% i rabat, når du køber studieböcker til din social- og sundhedsuddannelse eller pædagogisk assistentuddannelse. Læs mere på foabogshop.dk.

FOA
SAMMEN
GØR VI FØRSKELLEN

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Stauings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Social- og Sundheds-
afdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu

BLIV KLOGERE PÅ FORRÅELSE – MED DORTHE BIRKMOSE

Forråelse er et begreb, der optager mange af FOAs medlemmer – enten har de oplevet kolleger være forrået, eller også har de mærket, at det sniger sig ind på dem selv. Psykolog Dorte Birkmose kender forråelsen og de mekanismer, der ligger til grund – og det er meget sjældent, det er et dårligt menneske, som bliver forrået. Det er derimod et slidt menneske.

I to afsnit af Fagbladet FOAs podcast 'Færdigt Arbejde' hjælper hun med at forstå forråelsen, bryde tabuet og bryde tavsheden.

Find podcasten på [Fagbladetfoa.dk/](https://fagbladetfoa.dk/) podcast – eller hvor du plejer at lytte til podcast.

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland
Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjælland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Redaktionen sluttet

23. januar 2023

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 3

27. marts

Frist til nummer 4

28. maj

Annoncer

Media-Partners

Telefon: 28 57 08 57

jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist

Nummer 2

6. marts

Nummer 3

1. maj

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 2 udkommer

Uge 16 2024

Synspunkter fremsat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

**PRESSE
NÆVNET**

Medlem af Danske Medier

**DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL**

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:

169.153/12. årgang

Tryk: Stibo Complete

ISSN: 1901-0222

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

QUIZ

1. Hvad bliver oplæringsvejlederne portrætteret som?

- A. Spiderman
- B. Superman
- C. Batman

2. Hvor mange medlemmer forhandler FOA overenskomst for på det kommunale område

- A. Cirka 93.000
- B. Cirka 107.000
- C. Cirka 122.000

3. Hvad ønskede Lauge Gertz, at han havde vidst tidligere?

- A. At der er flere veje til et mål
- B. At han skulle have forfulgt drømmen om at blive brandmand
- C. At han er god nok, som han er

1. Hvad fik Jasmin Jensen til at sygemelde sig?

- A. En ubehagelig chef
- B. Et alt for presset arbejdsmiljø
- C. Et stik med AstraZeneca-vaccinen

5. Hvad får Anders Agger lyst til at stille sig op på?

- A. Et stillads
- B. Taget på en bil
- C. En ølkasse

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et valgfrit gavekort på 250 kroner til Matas, Imerco, Nordisk Film Biografer eller H&M. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle

svar i dette nummer af Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Besvar quizzen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **1. marts**.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 6/2023 er **Julie Jensen, Ebeltoft**

Omsorg til dig og dine kære

Tal med en læge udenfor almindelig åbningstid...

Som SOSU-hjælper eller -assistent er du vant til at give andre omsorg.

Nu kan du selv og dine kære møde omsorg udenfor lægernes normale åbningstid. Vi tilbyder dig nemlig Online Lægekonsultationer, hvor erfarne speciallæger i almen medicin står til rådighed for dig i disse tidsrum:

På hverdage fra **kl. 8:00 til kl. 22:00**

I weekender og på helligdage fra **kl. 8:00 til kl. 18:00**.

Eneste forudsætning er, at du har vores Indboforsikring.

Vil du høre mere om, hvad vi kan tilbyde dig, er du meget velkommen til at **booke et møde** med en af vores forsikringsrådgivere via denne QR-kode:

Vi samler på tilfredse medlemmer!

Ring til os på
+45 66 12 94 48

Popermo Forsikring GS
C.F. Tietgens Boulevard 38
5220 Odense SØ

Telefon 66 12 94 48
popermo.dk
CVR 61 67 23 11

Popermo er et dansk forsikringsselskab
og er medlem af Garantifonden
for skadesforsikringsselskaber

popermo
VORES FORSIKRING
medlemmers

PÆDAGOGMEDHJÆLPER LAUGE GERTZ:

GID, JEG HAVDE VIDST DET TIDLIGERE

AF SOFIE JANERKA | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

Som ung havde jeg nogle år, hvor jeg var støtte for en elev og arbejdede i daginstitution. Men det var ønsket om at lave mad og arbejde i et køkken, der trak. Den drøm levede jeg ud – indtil jeg ikke kunne mere. Jeg ved nu, at jeg ikke kan holde til arbejdsmiljøet i et køkken. Uvisheden om hvornår man har fri, og planer der ændres fra minut til minut – det var for hårdt. Jeg endte med at være mere eller mindre sygemeldt i fem år og har nu diagnosen kronisk depressiv.

Heldigvis har jeg fundet et arbejde, hvor jeg kan kombinere min erfaring med madlavning med at være sammen med børn både i skolen og i SFO'en. Nu laver jeg gerne gryderetter over bål eller i skolekøkkenet med eleverne. Den ro og rutine, jeg har i et køkken, kan jeg bruge sammen med børnene – selvom det er helt anderledes at stå med otte børn og dej til kanelnegle. Nu er processen vigtigere end resultatet.

Børnene får så meget ud af at være i køkkenet – meget mere end 'bare' at lave mad. De bruger deres sanser, de skaber noget, og de løser problemer. Jeg vil gerne lære dem at bage brød uden opskrift. At få dem til at lægge mærke til konsistensen, stole på deres egne indtryk og opdage, at brødet bliver godt, uden at det er perfekt eller helt ens fra gang til gang. Det kan vi godt bruge i livet generelt – at der er flere veje til et mål. Personligt ville jeg ønske, at jeg havde lært det langt tidligere, både konkret at arbejde uden opskrifter i et køkken og i livet generelt. ★

| CV |

2022-: Pædagogmedhjælper på Kongsbjergskolen i Lunderskov

2013: Uddannet cater

2011: Uddannet delikatesseslagter

2000-2002: Pædagogmedhjælper, Nyrupskolen i Kalundborg

Kan din hovedpine være migræne?

Er mindst 2 svar positive, er sandsynligheden for migræne stor

Lysfølsom

Oplever du lys-ubehag under hovedpineanfaldet?

Uoplagt

Har hovedpinen begrænset din normale aktivitet i 1 dag eller mere de sidste 3 måneder?

Kvalme

Oplever du kvalme og/eller opkastning samtidig med hovedpinen?

LUK op for dialogen – tal med lægen om migræne

Migræne er en folkesygdom

I Danmark lider ca. 700.000 personer af migræne. Migræne rammer overvejende kvinder. Migræne er årsag til 14% af alle sygedage. Migræne kan have stor indflydelse på din dagligdag med job, familieliv og fritid.

At håndtere din migræne kan være komplekst

Besøg www.migraeneinfo.dk eller scan QR-koden.

Læs om migræne og bliv klædt på til dialog med lægen

